

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

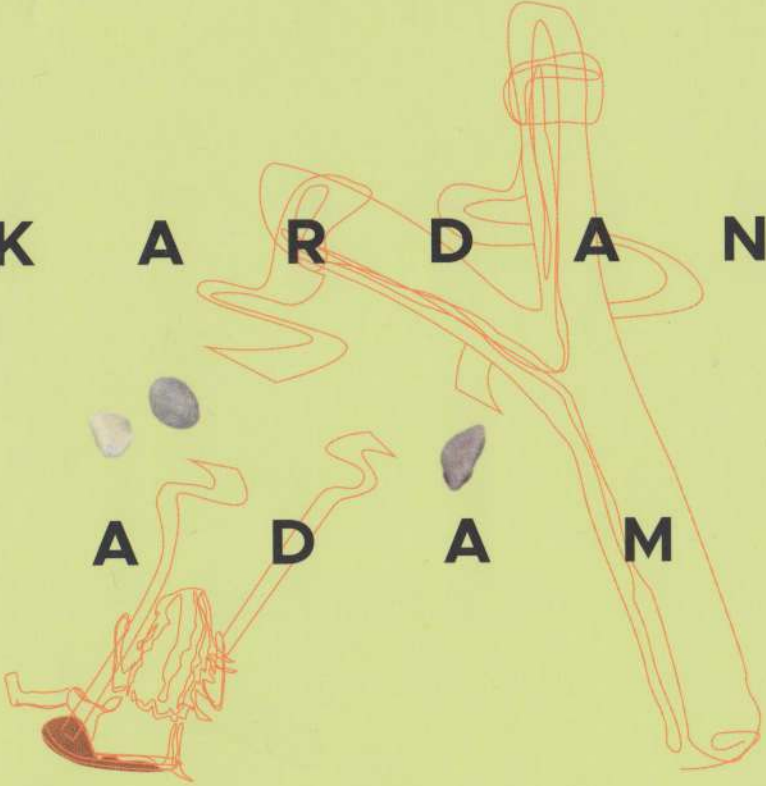
HASİBE ÖZDEMİR

B U

K A R D A N

A D A M

O L M A Z

MonoKL Edebiyat

Bu Kardan Adam Olmaz

© Hasibe Özdemir, 2020

© Monokl Yayınları, 2020

Sertifika Numarası: 22834

ISBN: 978-605-69798-9-7

Birinci Basım: 2020 Mayıs

Editör: Volkan Çelebi

Düzeltili: Ayşegül Ergül Aslan

Kapak Tasarımı: Sancar Dalman

Baskı Hazırlık: Yeşim Ercan Aydın

Dağıtım: Arasta-Emek

Baskı: Optimum Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1

39295 Küçükçekmece-İstanbul

Sertifika Numarası: 41707

MonoKL Yayınları

Uğur Mumcu Mah. Serçe Sok. No:33 D:3

Kartal - İstanbul

e-posta: editor@monokl.net

www.monokl.net

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org> www.monoklkitap.com

BU KARDAN ADAM OLMAZ

Hasibe Özdemir

öykü

İÇİNDEKİLER

Öyle Olsun İstiyorduk	9
Çok Bile	13
Tek Vuruş	18
Bu Kardan Adam Olmaz.....	26
Buruşturulmuş Yol Haritaları.....	31
Kimsin	35
Kedilerden Kaçacak Bir Yer	40
Buzun Altında	46
Fareler İçin Kek Tarifi	51
Haklısın	56
Çuvalın Dibinde Kalan.....	63
Küstüm Yemeği	70
Bütün Sesler.....	75
Kuşlar ve Küpeler.....	81
Biri Pencereyi Açsa	88
Oraya Bir Cümle Sakladım Ben	92
İkinci Şerit	97
Enine Bir Dünyada Aysel	102
Eksik Bir Şey mi Var Hayatımda?.....	106
Karınca'nın Boyu.....	111

Öyle Olsun İstiyorduk

Bize kalsa Kemal amcayı oğlu öldürmeliydi. Aynı sınıfta okuduğumuz hâlde oyunlarımıza hiç katılmayan bu sıksa çocuk, sindiği yerde olanları izlerken bir silah gibi dolduruyor olmalıydı öfkesini. Büyüyüp ayağa kalktığında, o dayaklardan biri ergen ateşine denk gelip önce babasını, sonra mahallede yıllardır çürük bir tahta gibi sallanan evlerini yakıp geçmeliydi. Öyle olmalıydı.

Umudumuzu uzun boylu, sessizliği boyundan uzun çocuğa bağlamıştık ama onun kırk yılın başı yerden kaldırdığı bakışlarına denk geldiğimizde, gördüğümüz şey ne barut ne fitil, ıslak bir kömür yığınıydı sadece. Zaman geçti, o gözler hiç kalkmaz oldu yerden. Biz de vazgeçip ondan, yeni yandaşlar aradık duamıza.

Yaşı bize eş ama huyu benzemeyen, yumurtanın kabuğunu tavaya düşürmeden kırıp, danteli kirletmeden ören sokağın becerikli kızlarının, “Hanife teyze başının çaresine bakar, kendi öldürür Kemal amcayı,” dediğini duyunca, usulca sokulup kumaşı aynı, rengi ayrı dileğimizi

ekleyiverdik onlarınkine. Şimdi bile yüzünden çok öne eğik başını hatırladığımız; kapı eşiğine çıkardığı tepside, mevsimine göre hangi sebze varsa ayıklayıp doğrayan bu sessiz kadın, kocasının iki tekmesi arasında oradan oraya savrulurken, masanın üzerinde duran bıçağı ya da makası pekâlâ kapıp, Kemal amca daha ne olduğunu anlamadan saplayabilirdi tam olması gereken yere. Öyle olsun istiyorduk. Ama olmadı.

Hanife teyze yediğı dayaklardan önce ya da sonra bir kaza çıkmasın diye makası bıçağı kaldırdı orta yerden.

En sonunda inadımızı cebimize koyup annelerimize sığındık. Herkese hakkını veren ama kendi yaşamlarında adalet yüzü görmemiş bu kadınlarla beraber, yukarıda sabrı nihayet tükenen bir Tanrı'nın "Dur artık be adam!" diye gürleyip, elinin tersiyle Kemal amcayı olduğu yere çivilemesini, ağzını burnunu dağıtmasını, altına kaçırarak bir bitkiye çevirmesini beklemeye başladık. Bir an önce semirsin, tez elden büyüsün diye beklentimizi dua yemleriyle besledik. Biz büyüdük; mahalleye gelenler, iki parça eşyasını yükleyip gidenler, ölenler, doğanlar oldu. Kemal amca yaşamaya devam etti hepimize inat. Dileğimiz kurumayan çamaşır gibi dilimizde asılı kaldı öylece.

Tanrı sanki yazgımız sadece bizim elimizden çıkmış gibi sokağımızın yaslandığı cümlelere şöyle bir bakmış, edebî olmadığına kanaat getirip okumadan kapatıvermişti "Gecikmiş Adalet" kitabını üzerimize.

Artık tek kelime düşmeyecek sanırken payımıza, sokak kendi kalemini demirden yontmuş, son satırı yazsın diye, güvercin besleyen, mobileti ile kulak zarlarımızı baştan sona çizen Çorumlu Ekrem'in ortanca oğlunun eline vermişti. O da; bir akşamüstü, sırf güvercinler bahçesine pisliyor diye ağzını açan Kemal amcaya şöyle bir bakıp, elindekini cevap niyetine indirivermişti tepesine.

Bunca yıl süren zalimliğin başrolündeki adamın böyle

bir vuruşla figüran gibi ölmesini almadı aklımız. Belki bu yüzden, Kemal amca düşünce yere, inanmayan gözlerle uzaktan, debelenmesini izledik bir süre. Kasabın karısı Selma hariç kadınlardan hiçbiri yaklaşmadı yanına. Sadece o sessizce sokulup, ağzını açarak uzun uzun baktı yerde yatan kara kuru adama. Kocaman gövdesine inat, olur olmaz çarpınan kuş gibi bir kalbi vardı Selma'nın. Bunca yıl Hanife teyzenin feryatlarını duymamak için radyolarının sesini açan kadınların tersine, dayağın gü-rültüsü sokağa taşıdığına, Selma eli bir şeye uzanamadan donup kalırdı olduğu yerde. Sanki o sesten taşan kötülük metrekaresine hesabı dağıtılacakmış gibi, payına düşeni hesaplayıp doluverirdi gözleri korkuyla. Çıkamadığı mutfağında, küçültemediği koca gövdesiyle bağıra bağıra ağlamaya başlardı sonra. Hanife teyzeyi kocasının elinden alamayanlar, Selma'yı korkusundan kurtarmak için hevesle doluşurlardı daracık mutfığa. Sakinleşmesi için saatler gerekirdi. Şimdi o titrek kadın gitmiş, sırtüstü çevirip Kemal amcanın açık kalmış gözlerine dimdik bakan biri gelmişti.

O gün biz de baktık Kemal amcanın yüzüne, ama o görüntü kalmadı aklımızda. Annelerimizin dayağı her duyduğunda "Allah belanı versin mendebur herif!" diye söylenmesiyle birlikte kaşı gözü silinmiş, pis bir kötülük, vesikalık bir Kemal amca fotoğrafı yapıştırmıştı zaten zihnimize.

Cenazesi apar topar kaldırıldı sonra. Civardaki kasabalardan birinde tavuk çiftliği işleten oğlu babasını top-rağa verir vermez, çok uzun çok sıska karısıyla, sarı saçlı sarı suratlı çocuğunu sabahın köründe uykularından sö-küp, bir yığın ıvır zıvırla birlikte küçücük bir arabaya tıktı, alelacele öptü annesinin elini. Uğurlamaya çıkan kırk yıllık komşularının yüzüne bile bakmadı başını kaldırıp. Oğlanın bunca yıl eve uğramayış sebebi saydığı baba

ortadan kalkınca, komşuya bile izinsiz çıkamayan kadın-
cağızı yanında götüreceğini sanan annem “Hanife abla
sen niye gitmiyorsun oğlunla ya?” diye soruverdi her za-
manki saflığıyla. “Arabasında yer açmayanın evine nasıl
sığarsın Ayfer?” dedi Hanife teyze, sitemsiz.

Ev gezmelerine giydiği otuz yedi numara terliklerin
ucu, sokağı keşfetmeye çıkan köpek yavrularının burnu
gibi havada, gidenin arkasından bakıyordu neşeyle.

Çok Bile

“Çocuk değil bir çuval un mübarek!” diye söyleniyor Safiye Hanım. Kaykıldığı sandalyeden kaçamak bir bakış daha atıyor koridora. Gözü, mutfağın karşısındaki küçük odada. Kapı ardına kadar açık. Yarısını görebildiği torunu, gelir gelmez çöktüğü yatağın üzerinde kımıldamadan oturuyor.

Oğlu geç kaldım bahanesiyle evden kaçır gibi çıkalı çok oldu. Tek kelime etmediler henüz. İki odadan da çıt çıkmıyor. Salondan, açık kalan televizyonun hışırtılı sesi geliyor. Safiye Hanım kızın varlığını unuttuğu birkaç saniyelik boşluklarda, koridora sızan uğultunun içindekileri seçmek ister gibi yere dikkatlice bakıp, kaşlarını çatıyor. Sonra ağırlığını göğsünde hissettiği misafirini hatırlayıp başını kaldırdığında, kızın da eğilmiş ona baktığını görüyor. Gözleri çakıştığında, durdukları odayı kabuk

bellemiş kaplumbağalar gibi kafalarını aynı anda çekiyorlar içeri. “Aman süzsün istediği kadar, karşıma geçip car car konuşsa daha mı iyi?” diye söylense de bir türlü yatışmıyor ayaklanan sinirleri.

Kriz anlarında çözümden çok şikâyet üreten akli, birkaç saat önce âdeta üzerine atılıp gidilen çocuğa, ne yüreğinde ne evinde yer açamıyor bir türlü.

Kalkıp bir tencere su koyuyor ocağa. Yaktığı ateş, yemek hazırlığından ziyade misafire burada söz sahibinin kim olduğunu göstermek için. Evin en ferah yerinden en kasvetli kısmına doğru sesini yükseltip:

“Kaynasın hele bakarız” diyor üst üste. Kızdan ses gelmiyor yine. Şimdiye kadar ağzını açıp mırın kırın etmemesi iyiye işaret aslında. Farkında bunun. “O koca kıcıyla kapıdan zor sığıdı, ‘bu oda hap kadar, istemem’ dese ne yapardım? Yanıma alıp yatacak değilim ya!”

Yeni değiştirdiği ortopedik yatağında, iri kıyım torunu tarafından duvara sıkıştırılmış hâli gözünde canlanınca nefesi daralıyor. İki evladını daha kundaktayken ayırıp, odalarındaki beşiğe bırakmışlığıyla övündü yıllarca. “Onlar su damlası kadardı koynumdan çıkardığımda, maazallah böyle kalıpsızını doğursam, o gün koyardım ayrı karyolaya.”

İçindeki dedikoducu ile beraber kendi cümlesine gülerken, pencerenin aralık tülünü düzeltiyor hızlıca. Yaşı yalnızlığıyla birlikte arttıkça, gülüşü saklanması gereken ayıplı bir şeye dönüştü iyice. Ne zaman kendi kendine kıkırdasa, üstündekileri çıkarmaya başlamış gibi kontrol edip duruyor perdeleri.

Gidip tencerenin altını kapatıyor. Akli içinden çıkmadığı duruma veryansın etmekle meşgul hâlâ. Ocağın tıslaması kesilince, misafirinin sessiz varlığı bütün evi gaz gibi kaplayıp daha da yoğunlaşıyor. Boğulur gibi oluyor düşündükçe.

“Bavul da getirmemiş ki kalkıp yerleştirsın. Kirli bir torba elinde, sanırsın askerden izinli gelmiş. Onu da kaldırmıyor bak, öylece duruyor bıraktığı yerde.”

Atmaya kıyamadığı eski yatağın gıcirtısı susturuyor zihnini. Çocuk kımıldamış olmalı. “Kırmasa bari” diye söylenerek koridorun ortasına kadar geliyor.

Birkaç adım daha atıp, kıza eşyaları dikkatli kullanmasıyla ilgili bir iki şey söylemek geçiyor içinden ama inleyen bir yatakla, kapısı sallanan boş giysi dolabından başka mobilya bulunmayan daracık odada burun buruna yapılacak bu konuşma gözünde canlanınca, tutuyor kendini.

Dudakları kıpır kıpır dönüyor geri. “Kalkıp yerleşeceğine, dikmiş gözlerini duvara, sanırsın tünel açıp gidecek, Belçika’ya anasının yanına. Benim bile aklım bastı, senin anan, adamdan adama atlarken mola bile vermiyor a kızım!” Eski gelininin her zaman sağlıklı, kösnül vücudu bastığı yerden toz kaldırarak geçiyor hafızasından.

“Kocalandığı yetmiyor, bir de bebek yapmış kırkıktan sonra. Eee geçti tabii yaş, yeter mi artık sürmeli göz, yay kaş! Nasıl tutacaksın bu saatten sonra yenisini elinde, yapacaksın ondan da bir velet, taze gelinler gibi düşeceksin adamın peşine, artık Amerika mı olur Belçika mı, o nereye sen oraya, ferahfeza oh!”

Kapı aralığından yarısı görünen torunu sırtına bağlanmış bir küfeye dönüşüyor terk edilmişliğiyle. “Eskiye de salacaksın sepetlediğin kocaya, o da donunu toplamaktan aciz, yüklenip getirecek yıllardır yüzüne bakmadığı anasına.”

Kız şimdi ayakta. Siyah kazağı bol, uzun. Siyah taytı dizlerinin altında bitiyor. Yaşının iki katı boya, bir o kadar da kiloya sahip çocuğa bakarken, büyük oğlunun saz gibi ince kızı geliyor aklına Safiye Hanım’ın. Beril’le aralarındaki yaş farkını hesaplamaya çalışıyor. “Demek ki on beş falan bu,” diye düşünüyor yüzünü buruşturup.

Yolda görse tanıyamayacağı torununun ne zaman doğduğunu çıkaramıyor bir türlü. “Aman,” diyor sonra, “Kaçsa kaç bilmek zorunda mıyım canım bunca yıl görmediğim çocuğun yaşını? Ben görevimi yaptım. Beril’e ne aldıysam, ona da ederi kadar göndermişimdir mutlaka. Adam gibi harcamayı bilen olmayınca, bu da vermişler yemiş, koymuşlar yutmuş belli ki!”

Zayıf el bileklerine, elindeki fincana yansıyan kemikli yüzüne bakıyor. Yaşına göre hâlâ güzel, hâlâ zarif buluyor çizgilerini. Kafayı tekrar koridora uzatıp, yandan görünüşünü beğenmediği torununu şöyle cepheden bir kez daha yakalamak istiyor. “Allah günah yazmasın, bizim tarafta böyle çirkini yok. Hatice hala var gerçi, ama yok, o sayılmaz, onda üveylik var. Kime çekmiş bu?” Çocuk, hakkında verilen hükümlerden habersiz dikildiği yerde cep telefonu ile oynuyor. Fırsattan istifade uzun uzun süzüyor kızı Safiye Hanım. “Anası olacak zillinin kaşı gözü güzeldi hiç olmazsa. Yoksa bizim uyuz niye kapılsın gitsin paçasını toplayamayan o pasaklıya?”

Rahmetli kocasından onca zarafetine, hanımefendiliğine rağmen muhabbetli tek bakış görememişken, oğlunun kısa süren evliliğinde ağdalı gözlere yapışıp karasinek gibi debelenişini midesi bulanarak hatırlıyor.

Bir sigara daha yakıyor. “Am biti” diyor hınçla. “Beş yıl o zillinin kıcını kokla, tekmeyi yiyince gel, para kopar git, yıllarca arama, dana kadar çocuk kakalanınca da ‘Annem yardım et,’ diye yapış elime koluma. Köpek! Sikişi pusula ettin, derdi hep bana düştü. Sünnet değil hadım ettirmek lazımmış seni, pezevenk kılıklı!”

Saati göremiyor oturduğu yerden ama geçen zamanın farkında. “Aramıyor bak kaç oldu. Tüydü gitti, arkasına bakar mı hiç? Sanki ben bilmiyorum Marmaris’e son otobüs kaçta. Yoldan ara bari. Sor bakalım ne hâldeyiz, ısındık mı boğduk mu birbirimizi? Sorumsuz köpek!”

Eli masanın üzerine düşen külü temizlemeye çalışırken yayıyor iyice. Artık iyi görmeyen gözlerine sitem ederken torununun kirpiği bol, yeşili gölgeli gözleri kendisini izliyormuş gibi irkiliyor. Bakamıyor koridordan yana. “Kapkara da boyamış. Şeyler gibi olmuş aynı. Ana yok baba yok başta. Alıp kandırsalar, soksalar aralarına, verseler eline kediye, kesmem demez. Gerçi bu keserse, ziyan etmez yer de.” Kıkırdayıp tövbe çekerken düzeltiyor tülü yeniden.

Birisine yaklaşmak, kalın bir kitabın başına gözlüksüz oturmak gibi onun için. Gönlünün ışığı gençliğinde bile ancak kendi önünü aydınlatan Safiye Hanım’ın buna ne yeteneği, ne isteği var.

Durumunu bir üst makama açıklamaya çalışır gibi ellerini ovuşturup, sesini titreterek “Torun tombalak sahibi olmak niye bu kadar zahmetli Allah’ım? Ne yapayım şimdi ben?” diye söyleniyor bir kez daha. Sonra susup kulak kesiliyor. Cevapsız sorusu başının etrafında vızıldayarak dönüyor sanki. Yüzünü buruşturup elini sallıyor.

Neden sonra kalkıp tencerenin altını yeniden yakıyor. “Makarna neyine yetmez,” diyor paketi almak için çekmeceyi açarken. “Çok bile” diyor içindeki nemrut ses. “Çok bile!”

Tek Vuruş

Kolumu bir kez kaldırdım, ikisi de düştü yere. Önce ihtiyar. Yıkılmadı da, eski evler gibi içine doğru çöktü sanki. Toz, kilimden değil ondan yükseldi sandım, iyi mi? Sonra kız düştü, ufalanmış gibi. Boyu ihtiyarinkine eş, kilo desen yarısından da az. Nedense yerde daha zayıf göründü gözüme. Tüy gibi, hani üflesem, uçuverecek odanın öbür köşesine. Ama kımıldamadı.

Gidip perdeleri kapattım sonra. Soracaksın şimdi sen "Saklamak için mi?" diye. İşim olmaz. Neyi saklayacağım hem? Ne olduysa ortada, uzanmış yatıyor işte. Yarısı odamda, yarısı koridorda.

Yok, ağır değil. Uğultu gibi abi. Geçmiyor bir türlü. Dün gece bir girdi kulağımdan, sanırsın böcek, gezinip duruyor. Böyle duruyorum ya şimdi, bütün ev fısır fısır konuşuyor yeminle. Öyle yani. Yok. Hep açtı kapı. Evet

abi. Gece  rteyim dedim, zor geldi  ekip s r mek ikisini de. Atladım  zerlerinden, televizyonu kapatıp d nd m geriye. Benim botların izi onlar. Doğrudur. Sonra gittim, bavulu kaldırdım ortadan. Hepsi bu. Niye dursun abi? Kimse bir yere gitmediğine g re.

“Git,” dedi bana abi. “Dedenin evine d n, yakışık almaz burada kalman,” dedi. Y z me bile bakmadı. Sanki pencerenin dışındaydım, dikti g z n  sokağa, konuştu da konuştu. Ben “Altmış beş yaşında, yirmilik kızı eve getirmen yakışık alıyor mu?” demedim ama o “Git,” dedi. Bilmiyordu ki, bazı yerlere d n lmez, bir kez  ıkar-sın. Konu kapanır, iyi mi!

Ben o kasabaya adımı mı atsam ya katil olurum ya deli. Bak sen ne g zel anlıyorsun abi. Ama o dinlemezdi ki. Tut ki s yledim, “Evi ge , beni i ine alacak mezar bile yok orada” dedim, inan aldırılmazdı. Aynen  yle abi, o koca mezarlıkta mendil kadar yer yok bana.  yle deme abi, biliyordu, bilmesi gerekirdi. Yine de “Git, ” dedi ya! “Git,” dedi.

Olabilir yani. Belki kiskandı kızı, bilemem. Yok, ama abi,   z m şt r huyumu bu kadar zamanda. G z ne o kadar az değerken, silineyim, hepten yok olayım istedi, bakma sen. Yok olayım,  leyim,  ld reyim oralarda. Karıyla kızla işim olmayacağını d nya  lem  ğrendi, bir o mu eksikli kaldı? Niye korksun abi? Nik hı bassa camı  er eveyi mi indireceğim bebeler gibi? Kabullenir susardım fazladan. Anne demezdim kusura bakma, o başka. Yaşından değil, daha yaşlısını getirse ona da demezdim. B nye alışık değil, iyi mi! Sorsan ka  kere anne demişliğim var bilmem. Hi  anne s z   ıkmış mıdır ağzımdan onu da bilmem. Bana kimden doğduğumu başkaları s yledi, bakma sen. Doğrudur abi, oralarda “Deli Melek’in oğlu,” derler bana.

Deli derlerdi ya, aslında yarım akıllıymış annem kızlığında. Niye yarım dersen aklı, şarkı s ylermiş durmadan

bu, gülermiş bir de. Ama öyle böyle değil, başladı mı ne şarkısı ne gülmesi bitermiş. Yine de bizim ihtiyara verildiğinde, az buçuk basıyormuş yani aklı. Dügünsüz derneksiz çıkmış kasabadan. Üç yıl sonra kucağında bir bebekle geri getirilince, kalan aklı da uçmuş işte. Deli dolu gitmiş, deli dönmüş eve, iyi mi! Ama zır delilik daha sonra. Terfi gibi, aynen.

Yılını bilmiyorum, vardır on yıl. Doğrudur abi, okula gitmiyordum daha. Yediden fazla değilimdir. Doğrudur. Mühim de değil mevzu bana göre, ama işte unutmadı kimse. Bizimki kilitlemiş beni çeyiz sandığına, yığmış üzerime yorganları döşekleri, hakkını vermiş yani lakabının. Herkes konuştu bunu yıllarca. Duyulmuştur buralarda da. Yok. O kadın başka. İki çocuğunu birden. Doğrudur abi. Birisi öldü çocuklardan. Ben tek çocuğum abi. Tek girdim, tek çıktım sandıktan, iyi mi! Gül tabi abi, ne kusuru? Ben de gülüyorum aklıma geldikçe. Benim dışımda herkes korktu ama iyi mi! Anlayacağın az okutulmadım hocaya hacıya. Ama bir zararı olmadı bana. Esneme huyu dışında. Neden dersin, esnerim ben çeyiz sandığı görünce. Yeminle. Demek ki uyudum ben içeride. Doğrudur abi. Şimdiki gibi değil tabi o zamanki uyku. Zor uyandırdılar beni. Bir onu hatırlarım, bir de annemin yediği dayaağı.

Sonrası hep aynı be abi. Aklım yeni ererken bile hatırlıyorum. Çamaşırı leğende, yemeği ocakta unuttu diye dedemin eli tepesindeydi garibin. Verdi dayaağı, vururdu kendini yola. Kaybolurdu ama dönerdi hep. Üst baş kirli, saçlar dağılmış böyle, dönerdi işte. Bir gün bilemedin iki gün içinde. Ama her dönüşte biraz daha sıyırmış olurdu kayışı, eksilirdi sanki bildikleri. Öyle durup bakakalırdı. Adımı bilir miydi onu bana sorma, ama şarkılar başka. Tek satır şaşırmazdı söylerken. Güzeldi de sesi. Öyle deli deli gülme, söylese sakince, melek gibi dersin, iyi mi!

Tabi görürsen başka, hemen anlarsın bir iş olduğunu. Ay-
nen. Nasıl abi? Yapıyordu aslında bir şeyler abi. Elinde sü-
pürge, çöpleri evin içinde gezdirip durmasını saymazsan.
Görsen dersin, var bir sıkıntı. Kabul. Aslında abi, kimse
bulaşmasa yaşayıp giderdik öyle, iyi mi! Evin etrafında
ıslık çalan o itler olmasa. Ne dayaklar yedi hâlâ gözümün
önünde. Her sopadan sonra koparırdı ipi, daha uzakla-
ra kaçırdı. Ama dönerdi hep. Özler miydi bilemem ama
acıkmış olurdu bak. Bulurdu evin yolunu.

En son bir kamyoncunun peşinden gitti bu. İki gece
sonra geldiğinde baktı ki kapı duvar, kalakaldı öyle. Bil-
miyordu tabii, dedem kol kanat kırmakla baş edemeyin-
ce, evin kapısını temelli kapatmıştı yüzüne. Araya gi-
renlere “Elin iti uğursuzu peşinde, bir gece kesip atsalar
boğazımızı kim duyacak?” diye sızlanıyordu. Ağzını açan
olmadı abi. Olduysa da duymadım ben.

Garibim aynı sokak köpekleri gibi sokuldukça kapıya,
dedem bastı sopayı. Bu sefer hem dayak yedi hem kova-
landı, iyi mi! Herkes alıştı anlayacağın. Bir zaman sonra,
başını çevirip bakan bile olmadı. Ben de dâhil. Yalanım
yok. Yok, beni de sevmezdi dedem ama Allah’ı var elini
sürmezdi pek “Oğlan çocuğunu dövmeye gelmez, büyü-
yünce indirir yumruğu,” diye mi düşünürdü bilemem.
Kalıbım hep böyleydi. Anneme benzerim, doğrudur.

Kim hatırlar ki her şeyi abi? Yanlışım olmasın, çoğu
çıkılmış aklımdan. Şimdi sana dediklerim leke gibi olanlar.
Silmeye çalıştıkça yayılır ya, hani içine işler iyice. Yaşa.
Öyle yani.

Okulun ilk günü misal. Kimse yok yanımda. İyi ki de
yok. Yol boyu dua etmişim gelmesin annem diye. Gelme-
di şükür. İkinci gün “Deli Melek’in oğlu,” dedi yanımda
oturan çocuk. Kimlerdendi hatırlamıyorum bak. İnce-
cik çizgiler çiziyorduk deftere, tırnak izi gibi. Önce onu,
sonra kim çıktıysa karşıma herkesi dövdüm. Hepsinden

iriydim, hepsinden yalnız. Akşamları eve döndüğümde “Niye yaptın?” diyen yoktu, o hesap bir yalnızlık yani. Niye yaptın dersen, kesilsin istedim sesler. Kestim de, iyi mi!

Evde dayak yoktu, ama ortaokulda çok yedim be abi. Öğretmenlerin elleri acırdı dövmekten düşün yani. Birden boy atınca, geri çekildi bunların hepsi. Onlar bile dokunamaz oldu korkudan. Ne arkadaşşı abi? Arkadaş dediğin gülüp konuşarak bulunur, yanlış mıyım? Ben sussun istedim herkes, kimse gülmesin yüzüme.

Sonra oradan geçesim tuttu işte. Aynı buradaki gibi; gündüz dua edenlerin kapısından, gece içenlerin duvarlarından girdiği bir mezarlık düşün. Kamyon şoförü mü istersin, izne çıkmış er mi, ipini koparan kim varsa. Evet abi. Biri kolundan çekse, bizimki oralarda olurdu, bilirdim. Bak geçip gidecektim. Niyetim de buydu zaten. Mezarlıktan yola atlayan o iki it, tam da önüme düşmeseydi, yeminle geçip gidiyordum. Bak yine de bulaşmazdım, dayılık değil derdim. Ama o ufak olan, gözüyle beni gösterip güldü ya, bitti olay. Gördüm abi, öyle yani.

Yattılar epey hastanede. Yok. Bilmiyorum. Uzamadı mevzu, almadılar içeri. Yok abi, karakola bile gitmedim. Bilemem. Doğrudur. Duyulsa onlara da iyi olmazdı. Haklısın abi. Kimseye yaramadı bu iş, doğrudur. Herkes sustu ama müdür hariç. “Bu duruma sessiz kalamayız,” dedi, attı okuldan. Aynen öyle.

Yok. Ben aramadım babamı. Dedem “Katil olmadan al götür oğlunu,” diye bırakmadı yakasını. Yapmıştır. Artık bıkkınlıktan mı, dedemden kopardığı paranın hatırına mı bilemem, yıllar sonra çıkıp geldi işte. Ben görmemişim ya hiç, bekliyorum filinta gibi birini baba niyetine, iyi mi? Bir gördüm, dedim “Arkadaş, bu mu ya baba?” Dedem yaşında, göbek desen almış başını gitmiş, surat kırmızı. Nerede benim hayalimdeki peder, nerede kapıda

dikilen hergele. Tamam da, şunu da bir düşün baba niyetine abi. Ne “Kusura bakma oğlum,” ne başka bir şey. Tek satır etmedi iyi mi! “Gidiyoruz, topla eşyanı,” dedi. Lafa bak! Dışarıda bekledi ben hazırlanırken. Dedem kapının önündeydi. Sarılıp vedalaşmadı. Ha çalı, ha o. Hükmü yok gözümde. Sürtünüp geçtim, canım yanmadı.

Sonrası bu kasaba işte. Kimsenin tek sözü gelmedi kuşağıma, günahlarını almayayım. Belki ihtiyar da köksüz sapsız, dışarıdan diyedir. Ama iş çok burada, sıra gelmiyor belki lak lak etmeye, bilemem yani. Başımı kaldırıncı gözünü kaçırın çok oldu ama ağızlarından tek laf çıkmadı. Yok abi, hiç yoktur vukuatım. Öyle yani. Yok. Boş kalmadım hiç. En son yorgancıda başladım işte. Ben bile şaşırdım, ne bileyim sevmem sandım ilk önce. Nedim Usta. Arif’in küçüğü. Doğrudur abi. Ustam suskun, dilinden çok eli işleyen bir yalnız adam. “Gelsin, görelim,” demiş. Bende de ses yok. Ağzımı açmadan ne gösterdiyse yaptım. Şaşırdı bu, “Aferin,” dedi, “Bu işin erbabı, dilini tutup elini salıverendir.”

Bu oda var ya abi, ahır gibiydi eskiden, iyi mi! Ben adam ettim. Gez bak, şu evin tamamı bu oda kadar bile benzemez eve. Gerçi kim benziyor ki görüldüğü şeye, değil mi? Misal koca koca adamlar, toplansa bir yorgan içi olmaz hepsinden, yanlış mıyım?

Ben aldım abi. Kapı gelecek, ayna ne lazımsa aldım işte. İhtiyar ses etmedi. Niye etsin ki? Parasına dokunmazsan, bedduasını da almazsın böylesinin, yalan yok. Onun da işine geldi evi bölüşmek. Bence öyle yani. Televizyonunun sesini duyardım geceleri. Çıkıp konuşmak gelmezdi içimden. Kızgınlıktan değil. Harbiden bilmiyorum ne denir bunca yıl sonra. Hem ne gerek vardı, iyiydim böyle. Uykularım adam gibi olmuştu, ses yoktu artık yani, anladın mı? Kafam da serindi. Yoktu yani uğultu, kesilmese de azalmıştı sanki. Radyomun sesini bile açmıştım yavaştan. .

Tam iyiyim derken aradı işte dedem. Hayırlı haber verecek değil ya “Anan ölmüş,” dedi küt diye. Yok abi niye dönsün gözüm. Tek tek hatırlıyorum dediklerini işte. Açmadım ağzımı. Susup dinledim öylece. Ben sustukça uzattı anlatmayı. Mezarlıkta nasıl bulunmuş, bacak arasından, affedersin orasından yani, taş mı cam mı neler çıkmış, hepsini saydı bir bir. Öyle buz gibi dinledim. Susun diye bekledim, anlamadı. İstesem ilk otobüsle orada olur, tek elimle kapayıverirdim kuyuya benzeyen ağzını. “Bitti mi?” dedim sadece. Ense kökünde solumuşum gibi kapanıverdi telefon.

Odamda duramadım sonra. Radyomu yanıma alıp kapının önüne çıktım. İhtiyar ortalarda yoktu. Bu kıza dadanalı, yatmadan yatmaya uğruyordu eve. Oturup bekledim. Neyi bekledin diyeceksin sen, bilmiyorum harbinden. Kalmışım öyle kim bilir kaç saat. Gecenin bir yarısı kapının önünde beni görünce kaldırdı kaşlarını. “Annem ölmüş,” dedim. Başını sallayıp içeri girdi, kız da arkasından. Kafam durdu, kedi köpek, börtü böcek durdu öylece. Geçti gitti abi.

Sonrası boşluk işte. Epey olmuş demek ki, önce eşyayı gördü gözüm, sonra bunların başının altındaki gölge kırmızıya döndü. Yaşa. Sabah oluyormuş demek ki, evet. O zaman canım yandı işte abi. Güneş şu perdenin üstüne vuruyordu böyle. O vurdukça, dağıldı perdenin rengi, sanırsın yeşil bir şişe kırıldı üzerimde. O zaman dedim “Niye hep böyle? Korusun diye yapılan, kırılınca kesiyor niye?” Benim değil. Yaşa. Nedim Usta’da daha neleri var bu lafların.

Sonra işte abi, bir sigara yakıp aynı böyle dikildim başlarına. Yüzleri yere dönüktü. İçimden geçti “Çevir bak kızın gözlerine,” diye. Bakayım dedim parlıyor mu gözleri de dişleri gibi hâlâ. Çevirsem görürdüm. “Yok,” dedim sonra, değmezdi, vazgeçtim.

Elbise dolabının demirini çok sonra aldım yerden. Var böyle bir toplama hastalığı. Neyi planlayacağım abi? Ya-lan borcum yok. İhtiyar bavulumu ortaya bıraktığında, aklımda değildi demiri çıkartmak. Elimini attım dolabın içine, ne bileyim niye, hani neyi toplayacağımı da bile-medemden gezdiriyordum öylece. Dönüp baktım, burasını hatırlıyorum bak. Sınıfta aynı sırada oturuyormuşuz gibi baktım ikisine de. Kızın kolu beline dolanmıştı, onun ki omuzunda. Ses yoktu önce ama bir şey kımıldadı sanki yüzlerinde. Tam kızın dişleri parlayıp gözümü almışken duydum apaçık. Gülüyorlardı abi, bütün sınıfla bir olmuş gibi gülüyorlardı. Demir yapıştı elime, askılar düştü.

Sonrası; bir kere kaldırdım kolumu, ikisi birden indi yere.

Bu Kardan Adam Olmaz

Annem seslenince hemen uyanıyorum ben. Kardeşim öyle değil. Omuzlarını tutup silkeliyorum uyansın diye. Bizim zamanımız az. Bu yüzden çok hızlı giyiniyoruz sabahları. “Kardeşini tut,” diyor annem kapıdan çıkarken. Koşarak geçiyoruz evleri, sokakları. Kardeşimin ayakları küçük, değmiyor yere. Yorulunca, büzülüyor dudakları “Hadi uçurtma olalım,” diyorum koşsun diye yeniden, açılıveriyor ağzı. Kardeşim uçurtmanın kuyruğu. Sağa, sola gidiyor ama kopmuyor hiç. Tutuyorum ben onu.

Annem “Hadi, hadi, hadi!” diyor hep. “Geç kaldım yine, hadi!” Kediler bile uyuyor bu saatte, bazısının evi var çıkmıyor dışarı, bazısının evi sokağın sonundaki mavi araba. O da evler gibi, gitmiyor bir yere. Lastikleri yok zaten, kapısı da.

Güler teyzenin kocaman bir kapısı var ama. “Odanın havası soğumadan geçin,” diyor açtığında. Giriyoruz içeri. Annemi görebilecekmiş gibi pencereye yapışıyor kardeşim. “Dışarı çıkalım,” diyor sonra. “Olmaz!” diyorum, “Çamur olur pantolonun.” Bakıp duruyor yüzüme. “Eldivenlerin kaybolur yine, hem şapkan nerede bakalım?” Eliyle kafasını tutuyor hemen. Ayakları, dışarı çıkmışız gibi oynayıp duruyor. “Olmaz!” diyorum, “Kar azıcık bak, oynanmaz ki bununla, içine taş girerse, gelirse yine kafana, ne derim ben anneme, ha?” Dinlemiyor beni, “Olmaz taşlar falan.” diyor. Gözü pencerede.

Evin önündeki kar azıcık. Ezilmiş her yanı. Arka bahçede de az. Otlar delmiş onu da. Zaten burada kar azıcık yağıyor. Sonra rüzgâr çıkıyor. Kar bile üşümüş gibi titriyor.

Bu kardan adam olmaz, biliyorum ben. Mezarlıktaki gibi dağılıp duruyor elleyince. Babam ölmeseydi, sıksaydı iki eliyle, o bile birleştiremezdi bence. Hem çok soğuk arka bahçe. Çıkarsak burnumuz akar, gözümüz de. Mendil yok ki cebimizde. Mezarlıkta olsak tamam. Orada kimse bakmıyordu birbirine. Mendil de gerekmiyordu ağladığında. Burnun aktığında da gerekmiyordu, silebiliyordun koluna. Başka yerde silinmez, arka bahçede de.

“Bakıp durma, kardan adam olmaz bununla,” diyorum. “Kardan bebek yaparız,” diyor inatla. “Olmaz!” diyorum “Üşürüz hem.”

Anlamıyor bir türlü, üşürsek hasta oluruz. Hasta olursak kim bakacak bize? Güler teyze, dikişe bakıyor en çok. Bize bakmasın diye susuyoruz. Bize bakarsa çok oluruz. Sıgmayız bir yere. Annem gelip bize bakıncaya kadar bekler mi hem hastalık?

Büzüyor dudaklarını yine, ağlamasın diye koşup getiriyorum çantamı “Şimdi ders zamanı,” diyorum şakacık-tan. “Hadi.” Tatil ödevimi koyuyorum önüme, geçiyorum

yazdığım yerlerin üstünden. Kardeşim boyama kitabında dün mavi yaptığı çiçek sarı olsun istiyor, sürtüp duruyor kalemi. Maviyi ezince yeşil bir çiçek çıkıyor, yeni. Ağlıyor sarı kayboldu diye.

Güler teyze, makineyi durdurup sırtıyla dinliyor bizi. Kurşun kalemle bir çiçek çiziyorum kendi defterime, “Bunu doldur işte,” diyorum. “Bu olmaz,” diyor, “Kitap değil ki bu.” Kediler gibi artıyor sesi. Biliyorum dışarı çıkmadık diye yapıyor. Güler teyzenin makinesinden ses çıkmıyor hâlâ. Tutup elini “Yürü,” diyorum, alıp çişe götürüyorum. Tuvalet nasıl olsa koridorun sonunda. Pantonunu indirirken “Bırak beni,” diyor küsmüş gibi. İçini çekip duruyor, konuşmuyor da. Burnu kırmızı bir düğme, parmağımı basınca ses veriyor yeniden. “Annemin saati gelsin artık,” diye ağlıyor işerken. Makine çalışıyor nasılsa, bırakıyorum ağlasın.

Televizyonun karşısına geçiyoruz sonra. İki minder de soğuk. Oturup izliyoruz Güler teyze ne açarsa. Kardeşim çok zayıf. Uçurtma gibi konuyor mindere. Tepsideki yemeği getirip koyuyor Güler teyze önümüze. Ekmek biterse almıyoruz. Ekmek buzdolabının üstünde. Sandalye Güler teyzenin altında. Ben bekliyorum kardeşim bitirsin diye. Kırıntılara basıyoruz parmağımızı. Sonra sayıyoruz kaç kuş gelir elimize. “Beş altıdan büyük,” diyor kardeşim “Ben kazandım abi, ben kazandım!” O gülünce gülüyorum ben de. Kar yağıyor ama konmuyor, uçuyor yine.

“Anne!” Kardeşim koşup sarılıyor bacaklarına. Annem erken geldi bugün, gelirken kar getirdi bavulun üzerinde. Kitapları kapattık sonra, bisküviyi çaya batırdık.

Annem, Güler teyze ile konuştu sesini kısıp ama çok bağırdı telefona. Annemi duymuyor bence kimse. Bağırıp duruyor bu yüzden. Dayım da duymuyor belki. Kaç kez söyledi saatini, “Geç kalma,” dedi, “Altı üstü iki çocuğu

götüreceksin memlekete, bunu becer bari. Otobüs bekle-
yecek değil seni. Geç kalma!”

Bir araba, ezecek kar bulamadan geçti.

Annem kardeşimin şapkasını giydirdi, “Sen niye oya-
lanıyorsun hâlâ!” diye bağırdı bana. “Topla şu kitaplarını
artık, bir şeyiniz kalmasın.”

Yolda bir sürü araba gördük. Ben kaç tane gördük sa-
yabilirdim istesem. Kardeşim sayamayınca oyunu bozu-
yor. Sorup duruyor “Bu arabalar nereye gidiyor abi? Ben-
ce hepsi tatile gidiyor, değil mi abi?” Hep soruyor. Cevabı
sevmeyince yine soruyor. Çok sorarsa cevabın değişece-
ğini sanıyor.

Dayım bavulumuzu verip biniyor otobüse. Annem
“Gelip sizi alacağım,” diyor. Bana söylemiyor ama. Bü-
yüdüm ben. Annem yalanları artık kardeşime söylüyor.
Ben dinlemiyorum. Otobüsün gölgesinde çok ses var,
dinlemek istersem eğer. Bakmıyorum anneme. Bakmak
istersem, sarı kedi var. Ona bakarım ben de. Kedi yerdeki
kâğıdı açmaya çalışıyor annem konuşurken. Rüzgâr gelip
kapatıyor kâğıdı. İkisi oyun oynuyor bence. Sonra rüzgâr
oyunu bozuyor, alıp gidiyor kâğıdı. Kedi gitmiyor, anne-
min susmasını bekliyor.

Kardeşim büyükler yalan söylemez sanıyor. İnani-
yor hemen, bitiyor ağlaması. Annem konuştuğu, o ba-
şını sallıyor. Ama ben biliyorum büyükler daha çok ya-
lan söylüyor. Onların yanında “Çok ayıp!” diyen kimse
kalmamış artık. Öğretmenleri yok, babaları da ölmüş
zaten çoğunun. Bizim dedemiz ölmese “Yalan söyle-
me,” derdi mesela annemize. Babamız da derdi, öl-
mese.

Kardeşim küçük. Aklı da küçük. Tek yalanla doluyor kafası. “Annem gelip bizi alacak,” diyor simidini yerken. “Annem gelecek.” Susamlar dökölüyor ağılarmış gibi. “İyi,” diyorum ben de. Kızıyor bana. Ben iyi dediğimde kötü bir şey olduğunu anlıyor. “Okul açılmadan gelecek.” Kazağıımı çekıştiriyor durmadan. “İyi” diyorum yine, silkeliyorum kolunu. Yüzüme bakıyor: “On beş tatil ne kadar uzun abi?”

Bütün otobüsler kalkıyor sonra. Cebimde bir sürü mendil var artık. Birini çıkarıp siliyorum camı, kardeşim el salladım sanıyor “Ben de, ben de!” diye bağırıp yapıyor cama. Bakmıyorum anneme, bakmak istesem kedi hâlâ var, kar da. Onlara bakarım işte.

Buruşturulmuş Yol Haritaları

İlk çocukları evden kaçıp, gecesini dolmadan, iki yanında iki amcası geri getirildiğinde, tek kelime etmeden aynı anda vurmaya başladı karı koca. Ev irkildi bu sessiz iş birliğinden. Kirden yüzü kararmış halının rengi uçtu korkudan. Dışarıya ses gitmedi, dışarıdaki sesler içeriye tamah etmedi. Sadece kendi yollarını aydınlatarak geçen arabaların ışıkları, evin duvarına değer değmez kırılıp ufalandı. Karanlığın içinde koyu bir leke gibi kaldı ev. Kimse onların gecesine değmedi. İnce, metalik bir ses, içeri girmek ister gibi tırmaladı kapıyı. “Araba uluyor,” diye fısıldadı en küçük. Bahçedeki hurda arabası kendinden bahsedildiğini anlamışçasına artırdı sesini. Üzerine kırmızı boya ile yazılmış “Yannız Kurt” yazısı sivri dişler gibi parladı gecede.

İki çocuk ibret dersi almaları için oturtuldukları köşede, gözlerini kırpmadan, eti dişe dokunmayan zavallı

bir serçeye benzeyen ağabeylerinin duvarlara vuruluşunu izlediler. Hangi evde ne piştiğini öğrenmek için sokağa çıkmaktan erinmeyen meraklı komşulardan biri dahi uğramadı. Zil kilitlendi, kapı batık bir tırnak gibi gömüldü duvara.

Sesler kesildiğinde “Öldü mü?” diye sordu en küçük, ortancaya. Dayak faslının ortasında salıverdiği çişin koku bacaklarının arasından fırladı; odaya yayılmaktan korkup, tepelerinde asılı kaldı bir süre. Sonra bir çıkış arar gibi kapalı pencereye, çıkışı bulamayınca aşağıya; pencerenin önünde, dayağı görmeden odaya, sokağı görmeden dışarıya bakan nineye çarpıp durdu.

Durmuş bekliyor nine. Öylece yola bakıyor. Yıllar önce “ta oralardan,” çekilip getirildiğinde nasılsa bakışı, hâlâ öyle. Hangi ev olursa olsun pencere önüne oturup, dışarıya diyor gözlerini. Kimsenin kalmadığı “oralardan,” gelecek haberin ilk müjdecisi olmak ister gibi. Pişene düşene karışmıyor gözünü yoldan çevirip. Bu yüzden ulu bir ağaç olsa da faydası yok torunlarına. Ne kuracakları salıncak için dalı, ne de kırpık saçlı kafalarını gölgeleyecek yaprağı var. Öylesine gerilerden geliyor ki elleri, kökleri tepesine çıkmış, içi çoktan çürümüş devrik bir çınar sanki. Artık ne ısıtabilir evi, ne çekilebilir yoldan.

İçine çektiği kokunun yemek değil çiş olduğunu anladığında, buruşturuyor yüzünü nine. Bu itiş kakışta ortalığa savrulmuş iki parça eşyayı derleyen ama aklını toplamayan gelinine bakıyor.

Sürekli topluyor Münevver. İğne bakışlı, iğne elli Münevver. Dağılmaktan korkan, kurda kuşa yem olma öyküleriyle büyüyen Münevver. Kendi dış izini bıraktığını bilmeden, çocuklarını ensesinden tutup eve taşıyor sessizce. Karanlıkta kaybolmasınlar diye, sadece görmek için belki de, döverek ağartıyor yavrularını. Ziftin içinde bile ezilmiş çocuk renginden tanıyor onları. Vura vura

yapıştırmak istiyor oldukları yere, uçup gitmesinler diye. Gece gündüz nöbette. Bu yüzden dört yanı düğümlü uy-kularının. Dalamıyor derinlere. Hep bir üşüme hâlinde nice zamandır. Sokulduğu yerlerde kar yağıyor eline aya-ğına. Koca ısıtmıyor, soba kâr etmiyor. Donmuş elleriy-le tutamayınca çocuklarını, bunca yıl etrafından dolaşıp geçtiği kocasını dikeyor yollarına Münevver.

Oysa kocası nerede olursa olsun, bir yol bulup çıkışa varamayanlardan. Köyden kopup şehre girdiklerinde, otogarın kapısında nasıl takılıp kalmışsa öyle bakıyor yeni olan her şeye. Ne geriye dönebiliyor, ne girişi bulup şehre dalabiliyor. Durup bekliyor bunca zamandır. Yaşamak için bekliyor, çocuklarını sevmek için bekliyor. Onunla beraber durup beklesin istiyor bütün ailesi de. Büyük çocuğa dikse gözünü, ortancayı kaçııyor elden.

Ortanca çocuk abiye hayran, bir o kadar da nefret ediyor, ondan önce yürüyen, ondan önce uçmaya çalışan bu sıska kuştan. Ayaklanıp peşine düştüğü günden beri, kovalayıp durmuş yetişemediği kanatların gölgesini. Bacaklarında derman, ince kollarında hâl kalmamış. Duru-vermiş sonra. Telaşlı yüzü, huzursuz oturuşu ile çökmüş olduğu yere. Vazgeçmiş sanki bir yere gitmekten, yeni bir yaşa girmekten. Büyümemiş inatla. Sırtı abisinin geçti-ği yollara dönük, niye parlayıp niye söndüğü bilinmeyen gözlerinin ışığıyla taramış ters istikametleri. Bulduğu her patikaya sapmış sonra. Bu yüzden abisi uslu ise o haylaz olmuş, tembel ise, çalışkan. İçinde katlanmış kiniyle eve dönüşlerinde, güdük kanatlarının boyunu küçük karde-şinin üzerinde ölçmüş her seferinde.

Küçük çocuk bir yara bandıymış. Bazen anneye bazen abiye iyi gelmiş. Bazen kimse görmemiş onu, soluk re-simler gibi üzerine ışığın başka açıdan düşmesi gerekmiş. O yine de unutulduğu köşeden, her birine umutlanarak bakmış. Bir çift fincana benzeyen gözleri, hep üç vakte

kadar süre vermiş kendisini görmeyenlere. Oysa zaman geçmiyor, kum saati gibi devriliyormuş sadece, aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya. Bu evde gece ve gündüz, üst üste konduğunda bile bir gün etmiyormuş.

Dayak bittiğinde sofraya oturuluyor. Yoklama yeri olan masada kırk yılın başı pişen köfteyi sayıp bölüştürüyor Münevver. Tabaktakiler yarı donmuş yağlarının altında saklanırken, kaçamayacağı yemek masasına, dağılmış üstü başı, morarmış yüzüyle çöküyor büyük çocuk. Islak kirpiklerinin arasından, ışığın camlarına yapışıp içeriyi izlediği pencereye bakıyor. Annesinin “Uçsun demiş, bir çift kanat takmış Allah,” dediği ayakları sallanıp duruyor masanın altında. Gözünün karasında çıkışı gösteren ince bir çizgi yanıp sönünce, niyetinin okunmasından korkup kaçırıyor bakışlarını.

Münevver fazladan iki köfte koyuyor büyük oğlanın tabağına. Bir özrü katlayarak sunar gibi vurduğu yerlere iyi gelsin diye. İlaç niyetine. Sazdan kavaktan, olurdan olmazdan anlatıp duruyor bir yandan da.

Tek kelime etmiyor büyük oğlan. Sürüsünü kaybetmiş kuş gibi tarıyor halının desenini, duvarın lekesini. Bakışı sofradakilerden birine değdiğinde, yabancıya çarpmış gibi çeviriyor başını. Suratı buruşturulmuş bir yol haritası sanki. Ağzında büyüüp duran lokmayla, patikalar birleşip otobanlara çıkıyor.

O giderse, kırırsa kafes bellediği evin kapısını, peşi sıra çizdiği yolu izleyerek havalanacak hepsi. Tek tek uçacak çocukları elinden. Münevver tutamayacak hiç birini. Bu yüzden gözünü dikip okumaya çalışıyor oğlunun yüzünü.

Sessizce uzanıyorlar ekmeklerine. Sevmek, ufalanıp bir kez daha yem oluyor kurda kuşa. Kanatlı bir öfke kalıyor geriye, kaçmayı düşündüren, kaçarken yol gösteren.

Kimsin

Metin Bey'in bütün hazırlıklarına rağmen, annesi hâlâ ölmüyor. Fevziye Hanım, altmış iki yaşındaki ağırkanlı tek evladının, son birkaç haftadır telaşa varan gayretinin nedenini anlasa, yaşam dalını tutan kuru eli yanına düşer miydi, bilinmez. Nihayetinde, yaşlı kadının dünyada kalışı inatçı bir hayatta olma isteği değil. Öylesine.

Gençliğinde gittiği ev gezmelerinden zamanında kalkmayı hiç bilemedi. Şimdi de birbirinin benzeri bunca yıldan sonra, doksan yaşını çoktan devirdiği hâlde dünyadan çekip gidemiyor. Ölmek için en uygun ânı, son otobüs gibi kaçırmış, ev sahibinin asık suratına rağmen yatıya kalan konuk misali, girdiği her yaşın karanlığında büzüşüp, her sabah katılaşmış eklemlerle uyanmaya alışmış çoktan.

Uzun süredir gözünü açtığı günler renklerini, kullandığı haplardan alıyor artık. Başladığı yerde durmayan,

neresinde konaklayacağı bilinmeyen ağırları yüzünden buzdolabının, sehparın, masanın üzeri ilaçlarla dolu. On yıldır doktor kontrolleri hariç evden dışarı çıkmadı. Bütün gününü ya televizyonun başında ya da apartmanın giriş kapısına bakan balkonunda geçiriyor. Getirip götürün olmadığı için, düşünlerin davetli listesinden çıkarılmalı çok oldu. Şimdilerde “Sen bizi gömersin teyze,” diyenlerin bile ne cenazesine, ne taziyesine katılabiliyor artık.

Neredeyse yirmi yıl önce, yaşlılığın kıyılarına demirlediği o ilk günlerde “Sevaptır, öbür bayram belki elini öpmek nasip olmaz,” diye düşünüp ziyarete gelen üç beş akrabası, zaman geçip kendi ihtiyarlık sorunlarıyla boğuşmaya başlayınca uğramaz oldular. O yine de sandalyesini balkon demirlerine yaklaştırıp, giriş kapısını izlemeye devam etti yıllarca. Önceleri birinci katın balkonundan “Kimsin?” diye seslendiği konu komşu, durup bir iki kelime ile karşılık verirdi. Sonra onlar da gittikçe küçülüp, ip-te unutulmuş sebze kurusuna benzeyen yaşlı kadının sorusunu geçirir oldular.

Çoğu zaman cevap beklemeyen bu soru art arda o kadar çok tekrarlanırdı ki, Metin Bey emekli olduktan sonra neredeyse bütün gününü geçirdiği odasından söylenerek çıkar; annesini yatıştırır, onu yeri değiştirilen bir saksı gibi balkondan alıp televizyonun karşısına yerleştirirdi. Kırk yılın başı evden çıktığı zamanlarda ise “kimsin” sorusu, Metin Bey dönünceye kadar, sahipsiz bir şekilde balkon demirlerine çarparak çınlar dururdu.

Yıllardır aynı seslerle örülü günler içinde, çoğu zaman karşılıklı tek kelime etmeden yaşayıp gidiyorlardı. Metin Bey bilgisayarının başından tuvalete gitmek için kalktığında, içeri girip “Nasılsın anne?” diyerek yaşlı kadının hâlini öğrenmek yerine, antrede üç beş saniye durup gözlerini kil rengi yolluklara diker, salondan gelen sesleri dinlerdi.

Bütün gün açık olan televizyon gürültüsünden, annesine ait olanları ayıkladığında, yaşlı kadının durumu hakkında bilgi edinmiş sayıyordu kendini. Sehpaya konan bir bardağın sesi, sürünen bir terlik, gıcırdayan koltuk yayı ya da “Kimsin?” sorusu. Bunlardan birini yakaladığında, annesinin dünyadaki yoklamasını almış gibi rahatlıyor, ilaç saatleri dışında yanına uğramıyordu.

Çalıştığı yıllarda annesi erken kalkmayı sevmediği için denk gelmediklerini sanırken, emeklilikten sonra da üç öğünü tek başına yediğini fark edince, dikkat keşildi. Radar gibi dikilen kulakları yaşlı kadını mutfakta yakalayamadı hiç. Annesi henüz gücünün kuvvetinin yerinde olduğu o günlerde, salyangoz kadar iz bırakarak yemeği hazırlıyor, bu yemeğin kendine ait kısmını tırtıklayıp hızlıca televizyonunun başına dönüyordu. Oğlunu görmek gibi bir derdi yoktu. Annesinin de onun sohbetinden hoşlanmıyor olabileceği fikri ile ilk kez huzursuzlandı ama uzun sürmedi bu duygu. Yıllarca yarısı açılmış mutfak masasında tatlıyı tuzluyu aynı ifadeyle tek başına yedi. Memnuniyeti yüzünden okunmasa da, gözlerini karşısındaki boş sandalyeye dikip, üzerine soluyacak hiç kimsenin olmamasının tadını çıkardı.

Son on yılda Fevziye Hanım toprak kaybeden yaşlı bir imparatorluk gibi mutfaktan geri çekildikçe, onun bıraktığı boşluğu arada pişirdiği yemeklerle ya da pidecilerle doldurdu Metin Bey. Bu kez annesinin kemireceği şeyi önüne koyup, terliklerini sürüyerek kendi kozasına çekilen o oldu.

Ama üç hafta önce değişti her şey. Metin Bey ilk kez koridorda bu kadar uzun beklemesine rağmen ne annesinin çıkardığı sesleri, ne de olur olmaz yerde patlayan “Kimsin?” sorusunu duydu. Kestirmeden salona girmek yerine nedense önce mutfaka yöneldi. Akşam yemeği için bıraktığı lahmacunun ellenmediğini görünce durumun

garipliğinden emin oldu. Salonun kapısını açtı. Annesini her zaman bakıp kaldığı ekrana sırtını dönmüş, duvarı izlerken buldu. Uzaktan seslenmesine cevap alamayınca, gönülsüzce sokulup nefesini duyacağı mesafeye kadar yaklaştı. Hayatta olduğunu anladığında, annesinin ölebileceğini de ilk kez fark etti. Ve Metin Bey için yeni bir yaşam bu bilgi ile başlamış oldu.

“Annem ölürse üzülür müyüm?” düşüncesiyle zaman kaybetmedi hiç. Bir anda, cenaze sebebiyle eve doluşacak akrabaların görüntüsü yüreğini sıkıştırdı. Bunca yıl titizlikle ördüğü, hısım akrabayı uzak tuttuğu yalnızlık duvarı ölüm merdiveninin dayanması yüzünden kolayca aşılır olacaktı. Bu tür konulardaki cehaleti mesafe koymasına da engeldi. Nereye gidilir, neler yapılır bilmiyordu. Bilgisizliği yüzünden işe el atacak yakınlarının, eve yerleşip, hep bir ağızdan konuşmalarını duymaktansa, her şeyi bir an önce, en ince ayrıntısına kadar öğrenmeye karar verdi. Bir b planı yetmedi, c, d, e planı da yaptı.

Önce annesini doktora götürüp ne kadar zamanı kaldığını anlamaya çalıştı. Yığınla tahlil ve biktirici muayeneden sonra ciddi bir sorun olmadığı, bu durumun annesinin yaşlarında olağan görülen bir depresyon işareti sayılabileceği söylendi. Metin Bey işi riske atmayı istemedi yine de. Olası bir cenazeyi evde bulup mezara koyuncaya kadarki sürede ne yapılacaksa hepsini öğrenmeyi hevesle sürdürdü.

Gözle görülen bir canlılık geldi zayıf bedenine. Tıraş oldu, ütülü gömlekler giydi. Yıllardır bozuk olan uykusu düzene girdi. Her sabah mesaiye gider gibi evden çıktı. “Cenaze işlemleri için nerelere başvurulur, mezar yeri seçme şansı var mıdır, hafta sonu ölünürse bütün işlemlere neler eklenir,” hepsini iyice öğrendi. Akşamları odasının derinliklerine çekilmek yerine salonda annesiyle oturup bütün gün öğrendiklerini küçük defterine madde madde yazdı.

Oğlu bilgilenme işini büyük bir hevesle sürdürürken, Fevziye Hanım hazırlığı yapılan sonuna yakışır ufacık bir belirti bile eklemedi duruşuna. Bildiğı hayatına kaldığı yerden başladı yavaş yavaş. Sesini açmayı unutsa da, televizyonunun düğmesine yeniden bastı. Önceleri “Kim-sin” sorusu cılız bir vızıltıyken, zamanla palazlandı, ge-veze kuşun sesi gibi ortalığı cınlattı.

Metin Bey’in titrek görüntüsü, üzerine düşen geçici ışığa rağmen gittikçe sararırken, annesinin varlığı voltajı düşük, tozlu bir lamba gibi hep aynı kaldı.

Kedilerden Kaçacak Bir Yer

“Amcam ne kadar kalacakmış?” diye sordum. Merak ettiğimden değil, mutfağa girmiş bulundum ya, öylesine işte, laf olsun diye. Uyuz olduğu telefonuma gözünü dikip “Mesaj at sor çocuğum!” diye gürledi.

“Bana değil, elinden düşürmediğin o şeye sor, cevap versin sana. Tane tane yaz ama. Amca de, ‘Bu kış kaç gün buradasın?’ Altına da ‘Annem geleceğin akşam lahana saracakmış, turşu da çıkarsın mı?’ diye yaz.”

Böyle zamanlarda ona bulaşmamam gerektiğini unutup “Lahana ne ya, yemem ben,” dedim saf gibi. Suratıma çarpan havlunun boncuklu ucu ânında aklımı başıma getirdi.

“Zıkkım ye eşeğin evladı!” diye bağırıp, atacak yeni bir şeyler aranmaya başlayınca, vurdum kendimi dışarı.

Her kış aynı dalga. Haberi alır, gerilir, söylenir sonra

bulur bir yol rahatlar. Geçen yıl bütün kmrlğ bo-
şaltıp yeniden yerleştirdi. Ablam bilmem hangi kıytırık
kurstaydı, her zamanki gibi yırttı yine. Beni uzanmış gö-
rnce yapıştı koluma, bir içeri bir dışarı taşıttı durdu d-
kntleri.

Bu yıl Allah’tan aklına gelmedi kömürlük. Mutfak-
ta grledikten sonra kalktı,  gün merdivenleri yıkadı.
İçini daraltan ne varsa kprttğ suların önüne katıp
mazgallara kadar gönderdi sanki.  gün paalarımız ıř-
lak girdik içeri. fkesi bir tkrklk mesafede, yiyorsa
yaklaş. Ablam da ben de kapılara sürtünerek szldk iki
kat yukarı.

Babam akalın nde gideni. Biz onun payına düşen
paparayı da yerken, adam eve herkes uyuduktan sonra
gelmenin bir yolunu buldu.

nc günün sonunda annem kolunu, paçasını indi-
rip sakince içeri girdi. Suyu kapattı, kovayı süpürgeyi or-
tadan kaldırdı. Az şekerli kahvesini yapıp, camın önüne
kuruldu. Yüzünde “Sen içmeye devam et, hesabını sonra
soracağım,” bakışıyla, ne vakit patlattığın bilemediğim
zulamdan aldığı sigarayı tüttürerek sokağ seyre daldı.

Aynı akşam babam gizli bir yerden “Ortam şahane,”
mesajını almış gibi Faik amcamla kapıda belirdi. Sıkıntı
yoktu, merdivenler kurumuş, karısı yatışmıştı.

İçi serinleyip, anlayış yolları yeniden açılmış olan an-
nem “Buyur abi,” diye karşıladı amcamı. oktan kuru-
muş ellerini mutfak önlüğüne silip duruyordu beklerken.
Yüzünde yassı bir gülüş. Bize de kaşının kavisiyle nerede
durmamız gerekiyorsa çizip gösterdi.

Annem sever aslında Faik amcamı. Kızgınlığının ta-
mamı “şeytan bunlar,” dediğ halalarıma. şeytanı bil-
mem ama cin oldukları kesin. Her yıl topu, abilerinin
zerinden yengelerinin kalesine atmayı beceriyorlar.

Bizimki istediğ kadar “Kış  ay, blşsek herkese ne

düſer?” diye kendince toplayıp çıkarsın sonuç deęiſmiyor. O da bunu bildiği için söylenip duruyor. Ama volüm hep alçağından. Amcama kadar vardişmiyor sesini. Duyup kırılırsın istemez. Onunla bir derdi yok. Önüne koyacağıının hesabını da yapmaz asla. Hatta bilir neyi sever amcam. Ona göre çıkarır akſam yemeğini.

Sayılı gün sonuçta. Soğuk kırılırsın, yağmur kar kesilsin gider amcam. Yazın yalvarsan bir gece kalmaz yatıya. Kış gelmese sorun yok. Sokağın sonundaki eski evde, babaannem ve onun sekiz kedisiyle sessizce yaşıyıp gidiyor. Amcamın odası akmayan tek yeri o izbenin. Babaannem yağmur soğukla birleſince, yazın esiyor diye sevdiği odasından gönülsüzce çıkar, kedilerini de yanına katıp dayanır kapısına. Baſka zaman olsa adımını atmadığı, hem karanlık hem küçük diye sevmediği odayı “Ben bir yerlere sığamam bu kadar canla, ya bizi idare et bu kış, ya da sen git kardeşlerinin evine,” diye sızlanarak alır elinden. Belki de hiç bir ſey demeden bavulunu kapıya koyuyordur garibimin. Yapar mı, yapar.

Babaannem huysuz kadın. Lafa gelince herkes “Allah başımızdan eksik etmesin,” falan diyor ama ödleri kopuyor başlarına kalır diye. Analarına göz kulak olup kahrını çeken amcam. Gönül borcu duyuyorsalrıa bile, halalarım borçlarını veresiye hanesine yazıyorlar, babamla annem her kış peşin ödüyor böyle.

Peder yediği gollerin farkında ama kız kardeşlerine açılmıyor ağız. Böyle zamanlarda baba tarafı hiç yaklaşmıyor birbirlerine. Mevzu ne kadar derinse o kadar uzaklaşıp susuyorlar. Yeteri kadar zaman geçince, içlerinden biri telefona sarılıyor. Büyük halam mesela “Faik anneme demiş ki,” diye başlattıysa konuşmayı, en küçüğü “Abim de...” diyerek haber salıyor ortancaya. Başen böyle mıy mıy araşırken, konuyu kıcıından anlayıp acil butonuna basıyor birisi. “Bu mevzu yüz yüze gelme-

den hallolmaz” diyerek yine bizim evde toplaşıyor bütün kardeşler. Bir araya gelince de mal gibi bakıyorlar birbirlerine. Kimseden çıt çıkmıyor. Onun yerine durmadan bir şeyler yiyorlar. Annem “Kedileri kadar beslememiş bunları Bahriye Hanım,” diye gözlerini kısarak dert ya-nıyor teyzelerime.

“Aç bırakmış zahir bunları. Kedilerden artanı önlerine dökseymiş hepsinin gözü doyarmış. Ne koysam yemem diyen yok, kırt kırt kemirip duruyorlar.” Haftası sekmez, üç vasıta değiştirmekten gocunmayıp bir araya gelen, her lafı ezip tadını çıkaran teyzelerim, Bahriye Hanım’ın aç evlatlarını çekıştirmeden geçmiyorlar başka konuya.

Yalan yok, sağlam yiyor onlar da. Harbiden tırtıllar gibi çıkıyor sesleri. Amcam içlerinde en sessiz öğüteni. Kaşığı bıyıklarının arasında kayboluyor hiçbir yere değmeden. Az ya da çok bir şey demiyor önüne konana. “Severim, sevmem,” de demiyor. Gözlerini masanın bir yerine çivi-liyor, bakmıyor kimseye. Sadece bıyıkları oynuyor.

Babam onun yanında bülbül sayılır. Gerçi onun da güncellenmesi gerek. Kendinden başka takipçisi yok. Her zamanki laflarının sonuna “Değil mi abi?” eklediğinde yeni mevzu açmış sayıyor kendini.

Amcam geçen yıl, ondan önceki yıl nasıl dinlediyse öyle duruyor karşısında. Sessizce. Yemesi bitmişse, ma-sanın üzerindeki kırıntılarla oynuyor kafasını kaldırma-dan. Cevaplaması gereken soru olursa ellerine bakıyor sadece. Sözünü de ekmek içi gibi avucunda eziyor sanki. Sanırsın elinin içinden çıkacak cümlesi.

Bugün uzadıkça uzadı yemek. Annem “Kahveleri he-men yapıyorum,” dedi, geçti mutfağa. Salonun kapısında babamla amcam karşılıklı “Buyur,” çektikleri için epey dikildik biz yine. Bu da gelenekten sayılır. Bütün buyur-lar tükenmeden ikisinden biri içeri adım atıp kanepeye yerleşmez. Bu törenlere katılmak sokağa çıkış vizesi için

şart. Onlar birbirlerine bakmadan televizyon izlerken azat edilmeyi beklerim ben de.

Oturuşları, boyları bosları aynı iki adama bakarken içim daralıyor iyice. Sanki bir bilgisayar oyunundayım, kaybettikçe bir baba daha konuluyor önüme. Mutfğa geçip “Bak hele Ferah Hanım,” diyorum anneme. “Aynı yemek takımından değil mi bunlar? ‘Bahriye Porselen.’ Biri tuzluk, biri biberlik.” Annem başını kapıdan uzatıp, mandalina soyan iki kardeşe bakıyor. Bu akşam sözleşmiş gibi mavi gömlekli ikisi de. Kaynanasının alaya alındığı bir cümleyi uykuda duysa canlanır biliyorum. Islak elini kafama vurup “Allah seni bildiği gibi yapsın dana,” diyor. Böyle güldüğünde tam kıvamında olur, sokağa transit geçiş için son dönemeç. Hemen değerlendirmek lazım.

Atsam kendimi dışarı kafam yerine gelecek. Yarım saat bile yeter. Arkadaşlar dağılmamıştır daha. Sokağın sonundaki internet kafeye kadar gidip iki lafın belini kırsam, bir sigara tütürsem.

“Anne,” diyorum, daha lafım bitmeden “Getir kitaplarını burada çalış, hadi çocuğum,” deyip çıkış yoluna betonu döküyor. Delip gidebilene aşk olsun!

“Hadi,” diyor sonra “Derslerin birikmesin, hadi tosunum.”

Yüzüme baksa aklımın çoktan firarda olduğunu anlayacak ama bakmıyor. Şu saatte okuduklarım ne gözü-mün, ne zihnimin ekranında canlanır. Zaten kitaplarla da frekans tutturamadım hiç. Hangisinin kapağını açsam, benim de ağzım yırtılıyor esnemekten. Babam kartal gibi diyor gözünü üzerime. Annem “Lise zor tabii alışamadı çocuk,” diyor ama boş. Böyle giderse peder konacak tepeme.

Suratı sallayıp masada tünedim epey. Baktım beni çoktan unutmuş, koyup kaldırıyordu bir şeyleri yine. Az

daha oyalansam “Açmadın mı kitabın kapağını?” diye saracak, iyisi mi çekileyim ayakaltından.

Ablam çerez tabaklarını yerleştiriyor tepsiye. Meyveler bitmiş. Babam konuşuyor hâlâ. Amcam sessiz. Belli ki kabukları avucunda biriktiriyor, sözleri kursağında.

Salon kapısının önünden geçerken göz göze geliyoruz. Gel diye işaret ediyor başıyla. Dikiliyorum yanına.

“Efe Can” diyor “ Bu geçen seneki kumrunun sesi mi?” Ben bir şey duymuyorum ama kuş yaşıyor, biliyorum. “Hâlâ aynı yerinde amca,” diyorum, “Çürük perva-za tüneyeceğim diye zorlayıp duruyor salak.”

Elini uzatıp kırıntılardan yaptığı ekmek topağını bırakıyor avucuma.

“Deme öyle aslanım,” diyor parmaklarını pantolonuna silerken. “Herkes lâzım kedilerden kaçacak bir yer. Kışı çıkarsa yeter, yaza Allah kerim. Deme öyle.”

Buzun Altında

Lokantanın her meşrepten insana alışık arsız iki kedisi, duvar dibine sinmiş bekliyorlar. Gözleri gittikçe yükselen sesin sahibinde.

“Yahu niye sabahın köründe buluşuyoruz, morgda değil mi bu herif? Eyvallah! Bir iki saat otele uğrar gelirim işte, nesini anlamadın sen bunun? Yok. Ben adımımı atmam o eve diyorum, sen ‘buyur burada uyu’ diyorsun! Memlekete kırk yılın başı gelip ahkâm kesme bana! Önce sen ayar çek sesine. Kim bağılıyor ya, kim bağılıyor!”

Adam ne gözlerini üzerine dikmiş kedilerin, ne de otobüslerden salkım saçak inip, aceleyle içeri girmeye çalışanların farkında. Uzun ince bedeni, şık paltosu, pahalı ayakkabıları ile mola yerinin uykudan ve yorgunluktan buruşmuş yolcularının arasında, askıdan düşmüş ütülü bir takım elbise gibi ayrıksı duruyor. Sigara içenlerin bile

iki nefeste işlerini görüp içeri kaçtıkları böylesi bir gecede, soğuktan değil sinirden titreyen sesiyle bağırp duruyor telefonuna.

“Ne ağacı, ne gölgesini gördün baba niyetine? Sen başka bir evde mi büyüdün abicim, neyin kafasındasın, ha? Allah Allah, bak rahmetliye! Nur olup indi, senin oraya da ışığı düştü demek ki! Sen kimin...”

Birden susuyor. Gözü az önce yıkanması için bıraktığı arabasına takılınca yarım kalıyor cümlesi. Telefonunu indirip bağılıyor uzaktan “Oğlum fırça olmaz demedim mi ben ya, nerenizle dinliyorsunuz?” İki gençten elinde hortum tutan duruyor. Diğeri olayın farkında değil, burnunu çeke çeke arka camı köpürtüyor. Arkadaşı kolundan çekip durduruyor onu da. Başka zaman olsa, yarısı bitmiş işlerini savunmak için itiraz ederlerdi mutlaka. Durup adama bakıyorlar. Bu soğukta, dışarıda dönüp duran birine bulaşmayı yemiyor gözleri. Fırçayı tutan silahını indirir gibi:

“Kusura bakma abi” diyerek bırakıyor elindekini. Arkasını döner dönmez de “Senin kalıbını sikeyim kılkuyluk” girişı ile başlayan küfrünü, arabanın temizliğı bitinceye kadar sündüre sündüre uzatıyor içinde.

Adam bir sigara yakıyor, telefonu tutan eli eldivensiz, kıpkırmızı. Karşı tarafı dinliyor mu belli değil, konuşuyor sürekli.

“Otuz değil, yüz otuz yıl geçsin isterse! Ne diye toplanıyoruz o evde ya? Cici annemizin elini mi öpeceğiz? Sen ecnebi diyarlara kapağı attın diye, ailecek modern mi olduk biz şimdi? Karına mı şekil yapıyorsun? Yenge hanım canlısının ne bok olduğunu görmedi, ölüsünü parlatıp koyuyorsun demek ki önüne! Ben ne dedim, “dövdü” kelimesi çıktı mı ağzımdan, bir fiskesini görmedik, eyvallah! Eve uğramadı ki oğlum, ne zaman vuracaktı, ha?”

Gözleri uykusuzluktan küçülmüş garson, çayını en yakınındaki masaya bırakıyor. Uzaklaşmasını bekleyip, yeniden veryansın ediyor.

“Annemi niye sürüklüyorsun arkandan? Lan oğlum boşanalı kaç yıl geçmiş, düşmedi mi hâlâ nikâhtan bu kadın ya! Herifin metresleri gelse hastane bahçesinden otobana yol olur, bize ne hacet, konvoy mu lazım cenazeye? Bırak Allah’ını seversen ya! İnsanlık yapacaksam karşımda insan olacak, ölü ya da diri. Ona bu muamele bile çok!”

Tuvaletten koşarak çıkan iki çocuk bacaklarına dolanıp dengesini bozuyor. Telefonunu yere düşmeden son anda yakalıyor. Babaları bir adım gerilerinde, özür dileyip toparlıyor oğlanları. Gülüşerek gidişlerine bakarken, derinlerden bir anı kopup vuruyor yüzeye. Küçük olanla aynı yaşta olmalı. Tatile hiç çıkmadıklarına göre, kırk yılın başı gidilen akraba ziyaretlerinden birinden dönüyorlardı belki de. Babasının sürekli ayakta bekleyen öfkesi yüzünden, sus pus olup, mıh gibi çakılmışlardı arabaya. Kaç tane mola yeri geçilmiş, kimse “acıktım, susadım” diyememişti. Babası bağırdıkça, annesi yine köşeye sinmiş, ne karşılık vermiş, ne itiraz etmişti. Sadece bir kez, o da özür diler gibi “çocukların tuvaleti geldi” dediğini hatırlıyor adam. Babası cevap yerine, koyu bir bakış atmıştı dikiz aynasından geriye. Yol boyunca, altına kaçırmamak için dudaklarını kemirip durmuştu.

Dönüp merdivenlerin başına geliyor yine. Hatırladıkları mı yoksa yanaşan otobüsün farları yüzünden mi bilinmez, yanmaya başlayan gözlerini kırpıştırıp duruyor. Telefon hâlâ kulağında. Arada sağlam bir küfür çıkıyor yüksek perdeden. Sersem sepelek inen yolculardan otobüsün plakasını okumaya çalışan tombul teyzeler, birazını duydukları cümlelerle ayılmış şekilde bakıyorlar adama. Arkasını dönüyor. Görmediğinde duyulmayacağını

sanın çocuklara benziyor. İçeriye işaret edip bir çay daha istiyor, sesi biraz daha kontrollü sanka.

“Sen bu kadını niye srklyorsun kasabadan oraya? Sordun mu, o eve adım atmak istiyor mu bakalım! Karına mahcup olma diye savrulup duruyordur şimdi kuyruğu-nuzda. Öyle ‘şunu canım çekti pişir, bunu yemem götür’ değil bu. O evde işimiz yok bizim. Ben gelmeden uygun bir yer bul, annemi yerleştir oraya, otel motel ne olursa. Yoksa ben sorumlu değilim çıkacak ıngardan, haberin olsun.”

Paltosunun yakasını kaldırıyor tek eliyle. Dallarda hareketlesiz bekleşen kuşlardan birkaçı umayıp düşerek iniyorlar sanki merdivenin dibine. Açılmayan kanatları ile sabah ışığında erimeye başlayacak buz parçalarına benziyorlar. Gözleri kuşlarda, birkaç cümle daha söylüyor telefona. Durup dinliyor sonra.

“Anneme söyle cebini açık tutsun. Sesini de a. Duy-muyor tabii, yeni mi fark ettin? Arama artık beni, ben ulaşım size. Öyle valla. Ben diyeceğimi dedim, sen düşün. Eyvallah. ”

İçeri girdiğinde sıcağı hissetmiyor. Soğuktan katılaş-mış ellerini ovuşturuyor çorbasını alırken. Az önce gle oynaya tuvaletten çıkan iki ocuk biraz ileride, anne babasıyla beraber yemek seçiyor. Bütün aile soğuğun iş-lememediği garip bir maddeden yapılmış gibi, pr neşe ne alacaklarına karar vermek için konuşuyorlar. Kk ocuk yukarıya konmuş tatlıları görmek için zıplayıp duruyor. Baba bir kolu ile kavrayıp kaldırıyor onu. Diğer kolu büyük oğlanın omzunda. Hemen arkalarında duran kadın, elini kaldırıp kocasının sırtına koyuyor. Bir ağacın gövdesini okşar gibi gidip geliyor parmakları. Bir iki saniye. Sonra iniyor el.

Adam dönüp bakmıyor bir daha ama o el, üzerine kar yağmış buzdan bir zemini silmeye devam ediyor zihninde.

Arada; yıkılmış bir ağaç, dudaklarını kemiren bir çocuk, ıslak bir araba koltuğu, kederli bir anne, üzerine kimse-sizlik sinmiş bütün nesneler kopup buz zemine çarpıyor-lar sessizce. Derinden bir çatırtı. İçinde bir şeylerin çö-züldüğünü biliyor. Bir şeyler erimeye başlayabilir artık. Ağlayabilir belki de.

Fareler İçin Kek Tarifi

Önce çıktım, sonra tekrar girdim içeri. Bir şey unuttum ben. Hatırlayamadım neden döndüm. Bir şey unuttum. Neydi? Eşikte durmak işe yaramadı. Ayakkabılarımdan birini çıkardım, sekerek gittim odanın ortasına. Sanki bunun için dönmüşüm gibi karnı içine yapışmış minderleri birbirine çarpıp, kabarttım.

Onlar elimin altında büyüdükçe kafama vurmuşum gibi hatırladım sabahtan beri ne yaptığımı. Bunca yıl elimizin altında. Büyütüyoruz derken, bu muydu olan? Bir çarpıntı geldi üzerime. Bir ter boşaldı, sırtım suratım buz gibi oldu. Serinleyiverdi kafamın içi. Hatırladım o vakit ne yaptığını. Nasıl yaptın bunu, ah vicdansız nasıl yaptın!

Mermerin üzerine dökülen pudra şekerine gitti elim, sileyim dedim boş duracağıma. Görmezsem kaybolur belki dedim. Islak bezle geçince tezgâhın üzerinden,

kafamın içi bembeyaz oldu. Bir alev sardı yüreğimi yenisinden, gözümle gördüğüm yansıyıp durdu mermerde.

Yutkunurken kavruldu dilim damağım, niye girdiğimi hatırladım sonra. Vazgeçtim. Herkes rızkını yer, kimse kimseninkini yiyemez öyle değil mi? Hak ettiğini yer herkes. Afiyet olsun yesin. Ne bok yedin sen geberesice, ne bok yedin! Giydim ayakkabımı, bastım iki ayağımı yere. Tek tek ezdim yolluktaki bütün gülleri. Bir yol bırakmadın bana, nereye gideyim!

Bahçe kapısını çektim, küfü bulaştı elime. İçeri girip yıkayayım dedim ama hatırlayamadım kaçınıcı katta evim. Kafamın içinde bir asansör yerin dibine götürüyordu beni, bir gürültü beynimde. Dönemezdim, ah dönemezdim!

Elimi silsem yeterdi. Temiz denmezdi ama yeterdi. Bir kişi dursa, bir kişi “Neyin var teyze?” diye sorsa. Öyle hızlı yürüyorlardı ki ayaklarına yapışsan, omuzlarından tutsan bakmazlardı yüzüne. Öyle hızlı yürüyorlar. Yetişip diyemezdim, Allah’ım ben ne gördüm. Arasam çocukları nasıl derdim “Babanız olacak adam...” Ben ne diyeyim!

Öylece dikilip koşuşanları izledim. Elimde küf. “Ben konuşmayayım diye mi durmuyorsunuz? Ah ben anlatmayayım diye mi bakmıyorsunuz yüzüme?” Duymadılar, kendi kendime söylendim.

Ben de böyle mi yürüyordum bir gün önce? Geldiği yeri ezberleyen ayaklarım evin yolunu buluyor muydu her seferinde? Nereye gideceğimi şıp diye anlıyor muydunuz yüzüme bakınca? “Bir evi, bir kocası vardır, akşamları televizyonun sesini kısarlar, her çarşamba Balık Pazarı’na giderler beraber” der miydiniz? “Bildiğimiz kadarıyla...” Bir bok bilmiyorsunuz işte! Bakıp bakıp dersiniz, bilmezsiniz. Derdimi ben kime diyeyim?

Biri durup “Ne konuşuyor bu kadın kendi kendine?” diyor. Ne denir ah güzel Allah’ım, gördüm denir mi?

“Maymun mu oynuyor, ne bakıyorsunuz kadına?” diyor başka biri. Diyemiyorum “Maymun kırdı çemberi. Maymun şimdi teker üzerinde. Gözü açık. Maymun.” Bunca zaman kör müydüm ben? Biri diyor ki... Der. Biri mutlaka der. Desin. “Aklıma bu geldi,” derim ben de. Daha iyisini bilen gelip yapsın. Pudra şekeri yerine Hindistan cevizi katsın. Ne yapacağını bilen varsa. Ben şimdi ne yapayım!

Yürüdüm neresi olduğunu bakmadan. Dağıldı saçım, düştü eşarbım. Bir çoğun arasından, bir azın kıyısından geçtim. Gidip dikildim yanlarına. Numarasına bakmadığım otobüslere bindim.

Bu arabadan sağ inersem, içimin çöken kısmı almazsa canımı, ölmem artık ben. Ne olurum bilmem, insan denir mi bundan sonra bana, onu da bilmem. Ama ölmem. Bunu atlatırsam.

Adım atacak gücüm yok. Vurulacak atlar gibi soludum otobüsün penceresine. İpine dolaşmış. Salsalar yıkılırım olduğum yere. Çözseler, ben nereye gideyim? Yol boyu iki elimi birden bastırdım göğsüme. Az biraz sakinleşeyim diye ama kâr etmedi, yok. Boğulup gideceğim, kendi nefesimde. Kendi kocam... Çocuklarımin babası...

Ne değerim kalır benim? Başımda diye bunca yıl kurumlandığım aklım kaç kuruş eder? Açık diye övündüğüm gözümü kim ciddiye alır bundan böyle? Demezler mi “Bunca yıl, Atiye Hanım neredeydin sen?” Demezler mi “O kirpiklerin çalı olup kapadı mı gözünün önünü, hiç mi görmedin, hiç mi anlamadın, sen ne yaptın a kadın?” demezler mi “Kocan bu haltları yerken senin aklın neredeydi? Pişir aşır derdine mi düştün?” Ateşlerde yanasın, ateşlere düşesin!

“Ağzını kapat gelince konuşuruz,” dedi. Bir eliyle tuttu ağzımı. Öbür eli yumruk olmuş, havada. “Sonra,” dedi gözlerini pörtletip “Çocuğu bırakıp gelince.” Elinden tutup götürdü teslim etmeye. Aman yarabbi! Sen ne yaptın?

Kapıyı kapattım, ağzım hâlâ açık. Niye söküp almadım?

Şimdi otobüsün camına yollar çiziyor nefesim. Kaçacak yerim yok. Torunum gibi. Sen ne yapıyorsun şimdi Atiye Hanım? Öğrendiğin şeyle ne yapacaksın şimdi?

Ağladın inledin, çıkardın dolaptan her şeyi. Nasıl gör-düysen aynı öyle. Televizyon ne dediyse kattın, zehri on-lar söylemedi, kendin akıl ettin. Gözlerinin perdesi sol-du gördüklerini oynatmaktan. Aklın gitti gitti geldi ama çalmadı kapı, biri gelse, nasıl denir benim kocam, benim fare suratlı kocam.

Fareyi de gören olmadı kilerde. Kavanozların arasın-da duruyordu boku. Aldım, ezdim, kokladım. Bir şeye benzetemedim. Bokuna bakıp elindeki ne olduğunu bilenler vardır elbet. Onlar eski kadınlar, biz onlar kadar olamadık. Göremedik gözümüzün önünde açık olanı bile biz. Açmış pantolonunun önünü, çocuğun ellerini koy-muş üstüne, tövbe Allah'ım! "Fare mi bilemedim," de-dim. "Başka ne olacak ki yenge?" dedi zehri satan. Olmaz olsun dedim. Kilerler olmaz olsun, evler. En çok fareler, pis fareler!

Görmedim her şeyi, gördüğüm kadarı yetti. "Görme-diğin zaman öldürmek ne kolaymış," diye düşündüm yumurtaları çırparken. Birini, bir fareyi, fare suratlı bi-rini. Bu kadar kolay olmasına şaşıtm. Verecektim yemini, gidecektim. O ölecekti. Bir daha elini süremeyecekti, ne torunuma ne başka çocuğa. Allah'ım sen gör bizi!

Unu indirdim dolaptan, koydum zehrin yanına. Gö-züm takılıp kaldı paketlerin yan yana duruşuna. Kuca-ğında başaklar olan kadının arkasında dağlar vardı, sırtı dönük, bakmadı iki ayağı üzerinde duran fareye. Ya da sıçana. Pis sıçan, sen nasıl baktın yüzümüze utanmadan ah pis sıçan!

Ellerim titriyordu zehri açamaya çalışırken. Fermua-rını açmış, kapatmış gözlerini. Paketin üzerindeki resme

kaydı durdu gözüm. Nasıl da pis çizilmişti hayvanın suratı. Bokun içinden geçip her yere sürtünmüş gibi sarkmıştı kirli bıyıkları. Yolup açtım kapağı, bıyıklarının yarısı kaldı elimde. Yolamadım saçını başını, ben niye durdum!

Titrerken bıyıkları nasıl pis, nasıl kötü! Bütün resimler nasıl çirkin. Yüzüne bakan anlar mı? Kısmış gözlerini beni süzüyor duvardaki resimden. Pis herif! Çürüsün fare suratın, kör olsun gözlerin!

Fotoğrafları topladım çöpe attım öylece. Kuru suratıyla nasıl da benziyordu yaşlı bir fareye. Keşke bir çerçeve olsaydı, sıkışıp kalsaydın içinde. Bir kapan olsaydı odanın girişinde. Yoktu. Ben neredeydim? Çöpten alıp yırttım bütün fotoğrafları iyice. Kopmuş gözü en üstte, fare mi insan mı belli değil. Karışmış ikisi birbirine.

Karıştıırken bütün malzemeyi, şekeri katıp unu yoğururken, durup baktım çöpteki yığına. Farenin kuyruğu kocamın yanağında. Kocamın kravatı farenin boynunda. Bu bıyıklar insan olana... İnsan mısın sen ah!

Oturup kekin pişmesini bekledim. Masaya saati koydum. Fırının ki bozuk, ona güvenemezdim. İyi olsun istedim. Ağzına layık olsun, kabarsın.

Isındı fırın, ben üşüyordum. Kim bilir ne zamandır, kim bilir Ah! Otuz dakikada pişti. Otuz altı yılım. Bir alevle gitti. Yandı içim. Bitti. Çıkardıktan sonra nemli bir bez örttüm üstüne. “Ört kapıyı, gelince konuşuruz” dedi.

“Aklın başında değil.” dedi.

Televizyondaki kadın “Dinlendirin,” dedi keki. Tadı başına gelsin. Akli.

Öyle yorgundum ki. Kapıyı çektim. Çıktım mı bilmiyorum ama niye içeride gibiyim? Allah’ım ben nereye gideyim!

Haklısın

“Semih” diyor annem “Aman evladım!” İki kelime ağ gibi geriliyor önüme. Aynı anda bileğimi kavıyor eli. Durup bakıyorum. “Aman evladım!” diyor yeniden. “Biliyorsun.”

“Anne aşk olsun ya!” Sesim sakın çıkıyor ama her zamanki gibi sabırsız yine. “Derdini anlatamıyor sen de görüyorsun, gidip halledeyim işte!”

Göz ucuyla bakıyor kasaya. Her şeyi aman evladım diyerek anlatmış gibi susuyor. Ortalığa bırakılmış broşürlerden birine uzanıyor sakince, diğer eli hâlâ bileğimde. Parmakları ikna etmek ister gibi nabzımın üzerinde inip kalkıyor. Mağazaya girer girmez neden kasadan uzaklara sürüklendiğimi anlıyorum şimdi. Çay makinelerine bakmak bahane.

“Kaç gündür ilk kez bir şeye heves ediyor oğlum. Bırak kendi halletsin.”

Ütülerin arasından, kasanın önünde dikilen babama bakıyorum. Bir kâğıdın yırtılan kısmında kalmış gibi sallanıyor konuşurken. Cümlelerinin çoğu bozuk, anlaşılmıyor. Ciddiye alınmak isteyen sesi beyaz eşyalara çarpıp yankılanıyor. İsteği arttıkça, konuşması hızlanıp daha da bozuluyor. Elinin titremesi buradan bile görülüyor. Kızıyor gittikçe. Geriliyorum. Annem sakın. Uzun zamandır onu hiç bu kadar rahat görmedim. Dudakları eskiden bir şeye karar verdiğinde nasıl toplanıyorsa öyle. Bana değil, kapağını açtığı fırının içine doğru:

“Yardım isterse bir adım ötedeyiz, fırlar halledersin, bekle” diyor. Sesinin tonu yüzünden mi bilmem, karşı gelecek güç bulamıyorum bu kez. Kendi duygularım üzerine kafa yoran biri değilim. Utanıyorum belki. Geçen hafta bir telefonla halledebilirdim servis işini, ne oldu da unuttum bilmiyorum.

Mağazada bizim dışımızda hayalet gibi dolaşan genç bir çift var sadece. Babamın sesi bu sessizlikte daha da tiz geliyor kulağa. Ortalıkta gezinen satış elemanları kapatılması gereken alarmmış gibi bir ona, bir bize çeviriyorlar gözlerini. Kasadaki kadın boynunu uzatmış, bakışlarımızı yakalamaya çalışıyor. Seslenmiyor henüz.

Sabahın beşinde yataktan fırlamış hâlim, fırının cam kapağından bana bakıyor. Perişan görünüyorum ama kalktığım havada değilim, iyiyim aslında şimdi. Annemin adını telefonun ekranında gördüğüm anda merak ettiğim ilk şey, sorunun ne olduğundan ziyade başladığı saattir. Biz biraz daha uyuyalım diye, sıkıntıyı tek başına halletmeye çalışarak, kaç saat bekledi acaba? Orada, pencerenin yanına çektiği sandalyede, yeşil hırkasına sarılarak ne kadar süre oturdu? Bu gibi durumlarda beni kollamak adına yaptığı inceliğin, sonrasında nasıl ağır bir yük olduğunu anlatamadım bir türlü. O sinirle açtım telefonu.

“Dünden beri fazla uyuyordu, gece de tutturdu ‘bırak öleyim’ diye, nefesi de değişti sanki oğlum, ne yapacağımı şaşırdım” dediğinde :

“Ya ilaçlara, ya evin satışına takmıştır yine kafayı,” diye kestirip attım. Hak etmediğini bile bile, terslenip durdum hastane yolunda. Babam alışık olmadığım kadar sessizdi ama o da payını aldı.

“Kusura bakma ama sen de gayret edeceksin biraz, bir sahip çık hastalığına, bir kabullen ya” diye ahkâm kesmeye devam ettim. Cevap vermedi. Birkaç gündür işe dalıp aramamıştım. Belki de suçluluktur hissettiğim bilmiyorum, savunmaya geçip yol boyunca söylenip durmak kolayıma geldi yine.

Hastaneye girince nefesi düzeldi, katılaştırmış kasları açılıp vücudu biraz daha gevşedi sanki. Daha iyi olduğunu görünce sustum ben de. Bir terslik var tabiatımda, ne zaman korksam asabileşiyorum. İncelik göstermem gereken yerde gürültücü, sorun geçtiğinde sessizim. Annem biliyor bu huyumu, şimdi babam da çözmüş olmalı. Belki bu yüzden onca cümleme karşılık tek cevap vermedi, idare etti beni. Böyle olma ihtimalini düşününce daha da utanıyorum.

Eliyle “gel” işareti yapıyor. Sıçırıyorum. Bileğimdeki parmaklar gevşiyor aynı anda. İki adımda kasanın başındayım. Hastalık teşhisi konduğundan beri çocuk muamelesi yaptığım adama hak ettiği saygıyı abartarak sunuyorum bu kez. Neredeyse önümü ilikleyeceğim.

“Salı günü servis gelip değiştirecek, senin numarayı da ver, gerekirse ararlar” diyor. Cevabımı beklemeden, kurulmuş bir oyuncak gibi dış kapıya yöneliyor. Kasadaki kadın babamın gördüğü hürmetten mi etkilendi yoksa şaşkınlıktan mı bilmiyorum, ayağa kalkarak uğurluyor bizi.

Çıkıyoruz nihayet. Derin bir nefes alıyorum. Sokak dükkânın camlarından beter parlıyor. Işık gözlerimi ya-

kıyor. Babam bizi beklemeden yola koyulmuş bile. Hastalığının kimlik kartı sayılan yürüyüşüne bakıyorum. Her yıl adımları ufalanıp daha da küçük parçalara ayrılıyor. Bir zamanlar yetişmek için arkasından koşturduğumuz adam, şimdi önümüzde gitse de gerilerde kaldı artık. Gözlerim doluyor. Son zamanlarda başka şeylere de oluyor böyle ama bu kez saklama ihtiyacı duymuyorum nedense. İçimde kabaran şey, her zamanki gibi gücüne güvenilmez o bildik akıntıdan mı, yoksa başka bir kaynaktan mı geliyor, ayırt edemiyorum. Bir şey yapmak istiyorum sadece. Nasıl yapacağımı bilmiyorum. Kırmızı ışıktaki beklerken elimi omzuna atıyorum birden. Dönüp bakıyor. Tahlillerin iyi çıkmasına, işimizin çabuk bitmesine yoruyor belki de bu gevşeme hâlimi. Gülümsüyorum. Mimikleri azalmış yüzü vitrinlerdeki mankenlere benziyor. Donuk. Belki karşılık veriyor gülümsememe, emin olamıyorum.

Kaldırım taşlarını gagalayan güvercinlerin arasından meydanın sonundaki lokantalara doğru yürüyoruz. Babam arayı biraz açmış, önümüzde gidiyor yine. Annemin eli bu kez kolumda, ağırlığını hissettiğime göre rahatlamış. Alçalttığı sesiyle, görüşmediğimiz günlerin özetini veriyor.

“Eski eve gidip geliyordu birkaç gündür. Kızma sen de. Yürüyüp gelse tamam ama durmuyor ki! İş çıkartıyor sürekli kendine. Yorulup hasta olmasın diye engel olunca küstü, iki gün yattı öylece.

“Ne işi varmış orada?”

“Satılacak diye dertleniyor. Bir sürü de malzeme almış yanına ‘pencereleri sağlamlaştırsak yeter’ diyor. Üşümezmişim. Görsen her yere sıkılmış köpüğü, çerçevelerin etrafı üzüm gibi olmuş böyle, top top.”

Sızlanmıyor hiç. Dura dura konuşması aklındakileri hizaya sokup, zamanımı çalmamak için. Yine koşarak

bir yerlere gideceğimi, onların dışındaki hayatımın, işimiz biter bitmez beni sürükleyip götüreceğini düşünüyor belki. Gülerek anlatsa da üzgün görünüyor.

“Anne” diyorum. “Masrafı yüzünden değil, biliyorsun.”

“Ne değil?”

“Evin satılması” diyorum. “Parayla ilgili değil. Her tarafı dökülüyor zaten. Apartmana geçerseniz rahat edersiniz diye düşündük, karda kışta, bir de bu hastalık var başınızda.”

“Öyle tabii çocuğum, kışın ısıtmak zor ama işte.”

Susuyoruz. Eski evini özlediğini biliyorum. Çiçeklerini, her zaman yiyecek bir şeyler ayırdığı sokak kedilerini, köpekleri. Camdan uzanıp kopardığı eriğini. Yine de sesi çıkmıyor. Ömrü bizim hayallerimizle, babamın hastalıklarının peşinde geçti. Şikâyet ettiğini duymadım hiç. Ne dili ne yüzüyle.

“Bu doktoru sevdi.” diyor birden. Konuyu dağıtmak istiyor sanki.

“Yeni bir şey söylemedi ki,” diyorum. Koca bir makas dilim, kesip atıyorum yine. Oysa şu anda yeni bir cümle kurmak gerek. Bir yerden başlamak.

“Yani” diyorum sonra, düzeltmenin bir yolunu arayarak. “Sevimli biri gerçekten, genç ama tecrübeli gibi ha?” Cevap vermiyor, kolumu sıkıyor sessizce.

Babamın kendisine gülümseyerek bakan doktorun karşısında, ütülü takım elbisesi içinde bütün ciddiyetiyle otururken “Haklısın Hüseyin Bey, yaşadığın şeyi anlamamız mümkün değil, çok zor olmalı, haklısın.” cümlesiyle çözülürüşi geliyor gözümün önüne. İçim titriyor. Hastalığının başından beri, ilk kez ağladığına şahit olduk bugün. İlk kez kendi şikâyetlerini kızmadan anlatabildi. Ben de ilk kez, çaresini bulamadığım için suçlandığımı düşünmeden dinleyebildim onları. Doktoru, yanındaki sandalyeye oturup elini omuzuna koydu. Benim yapmak

için kırmızı ışığı fırsat bildiğim şeyi kolayca yapıverdi. Kaldırıp koydu sadece. Belki de antrenmanlıdır, her gün kaç omuza koyuyordur o eli, yine de iyi bir şeydi. Saati-ne bile bakmadı hiç, bıraktı babam anlatsın. Reçetesini yazdı, bir iki değişiklik dışında farklı bir şey de söylemedi ama bir ferahlık geldi üzerimize. Sanki ameliyatla bir şey alındı bizden, konuşamadığımız için aramızda büyüyüp duran bir şeyi bırakıp çıktık odada. Babam çarşıya uğramak isteyince kimseden itiraz gelmedi. Her zamankinden farklı bir sessizlikle bindik arabaya. Diyorum ya, bir düzlüğe çıktık sanki. Toparlayabilsem anlatırdım ama susmak daha iyi şimdilik.

Babam bürosunun açık olduğu yıllarda, öğle yemeklerini yediği esnaf lokantasına yöneliyor. Mekân el değişireli çok oldu. Masalar dolu. Bir örnek yelek giyen garsonlardan biri üst katta yer olduğunu söylüyor. Merdivenler dik. Kasada duran şişman adam yeni sahibi olmalı. İyi niyeti belli olan bir sesle “Amcam için zor olacaktır, biraz bekleyin, burada masa ayarlayalım” diyor. Babamın gözleri çakmak çakmak. Merdivenin tırabzanını tutan eli kasılmış. “Eyvallah, vaktimiz var, yavaş yavaş çıkarız biz.” diyorum. Sanki çoktan tırmandım da merdivenin yukarisından bize bakıyorum. Annemle babam tamam, kendimi, basamakları gülümseyerek çıkan bu adamı, yalan yok epey yadırgıyorum.

Çorbasına ekmek doğruyor annem. Karşı gelmiyor. Beklerken o da benim gibi konuşacak bir konu arıyor sanki. Öyle uzun zaman oldu ki hastalık dışında bir şeyden bahsetmeyeli.

“Baba” diyorum, “hafta sonu gelsem, eski evin pencerelerine silikon çeksek beraber.”

“Silikon olmaz köpük lazım,” diyor hemen.

Çorbasından ilk kaşığı alıyor sonra. Ağzına gidinceye kadar dökülüyor bir kısmı. Başkalarının bakışıyla

ilgilenmiyorum artık. “Çok zor olmalı” diye düşünüyorum. “Hepimiz senin hastalığınla bir tünele girdik ama sen dönüp duruyorsun içeride. Düğmelerini bile ilikleyememenin nasıl bir kayıp olduğunu sorgulamadık, çok zor olduğunu söyleme hakkı vermedik sana. Keşke deseydik, çok zor olmalı, haklısın.”

Aklımdan geçenlerden habersiz “Dökülüyor” diyor, gözleri tabağında. “Boş ver, oğlunda para çok, yine ısmarlar.” diye gülümsüyor annem. Eskisi gibi silip temizlemek için atılmıyor bu kez. Onun da bir şeylere karar verdiği belli, gevşemiş, keyifli bir ifade ile bakıyor yüzümüze. Çocukluğumda her pazar gittiğimiz kebabçının büyük aynasındaki kadar genç görünüyor gülüşü.

“Ne diyorsun baba, bu cumartesi pencereleri bir gözden geçirelim mi, düzeltebilirsek eğer, ne bileyim, belki yeniden? ”

Kaşığı yarı yolda kalıyor.

“Köpük kalmadı bende, sıktım hepsini.”

“Alıp gelirim ben, sen söyle kaç kutu, kaç koli lazım.”

“Kutu değil tüp” diyor. Gözlerinde hınzır bir ifade. “Böyle istersen sana ne satacakları belli olmaz, kim bilir neyle gelirsin eve.”

Gülüyorum mağazadaki hâlini düşünüp “Beraber gidelim göster madem, biz de öğrenelim alışverişin inceliklerini.” diyorum. Başını sallayıp çorbasını içmeye devam ediyor. Bana mı öyle geliyor bilmiyorum ama eli sanki daha az titriyor.

Çuvalın Dibinde Kalan

Güzel bir kadın değil, bunu biliyor. O zamanlar da değildi. Şimdi umursamadığı görüntüsü, akli erdiği andan itibaren canını yakan bir şey olmuştu hep. Annesinin kara kuru, ufacık bedenine, kepeklenmiş kaşlarının altından karşısındakinin açığını arayan çipil gözlerine ne zaman baksa, büyüyüp dönüşeceği şeyin o olmaması için dua ederdi. Babasının gücü, ana tarafından gürül gürül gelen çirkinliğin hızını biraz kesse de, devrilip duran bir kaya parçasından öte değildi nihayetinde. Korkusu kızgınlığa, kızgınlığı ortak bir kaderi paylaşanların anlayışına gidip geldi yıllarca ama annesinin bunlardan haberi olmadı. Onun akli fikri alıp satmaktaydı. Haklıydı belki, kocasının narin kaslarında uyuklayan erkek gücüne kal-sa ailecek yüzünü göremeyecekleri parayı biri kazanmı-lıydı.

Devrilmiş kantarı kaldırıp küspe çuvallarının olduğu köşeye çekti. Annesinin kamburlaşmış sırtına bakmak için neredeyse bomboş kalmış tozlu raflara, üstleri örümcek ağlarıyla kaplanmış  beş çuvala dikti gözünü. Kapısına kadar malla dolu olduğu o yıllarda, Şimdiki hlinden daha büyük görünen Şu döküntü dkknn, zamanında evlerine akan bolluğun kaynağı olduğuna inanmak zordu.

Burayı yol üstünde, rafları sinek boklarıyla dolu  kuruş getiren bir bakkaldan; kazancıyla, annesinin dillere destan çirkinliğini, babasının iflah olmaz sarhoşluğunu bağışlatan bir iş yerine eviren Şey, ne Őans ne miras, o ufak tefek kadının para kazanma hırsıydı sadece.

Bu dkkn, kocaman bir mıknatıs gibiydi o yıllarda. Gelenin gidenin arkası kesilmezdi. Her zamanki müşterilerinden başka, civar köylerden gelen kavruk adamlar, gözlerine Şehrin hileli ışığı vurmuş, göbeğini kemerinin üstünde dinlendiren toptancılar; penceresi olmayan, içeri girenlerin soluyacakları havayı da yanlarında getirmesi gereken bu loş dkkna doluşur, annesi hepsini kovalayınca kadar, küçük tabureler üzerinde yarı açık ağızlarıyla saatlerce otururlardı. Herkes her Şeyden, en çok da paradan konuşurdu. Alınan, verilen, kfredilen, bir türlü kavuşulamayan, hep elden kaçan para, ortak sevgilileriydi. Sonra pis kokulu sigaralarını söndürüp, soėumuő aylarına uzanırken birden onu fark ederlerdi. Annesine yardım etmeye çalışan bu uyuőuk küçük kıza, ayakaltına bırakılmış, yarısı dolu, delik bir uvalmış gibi bakardı hepsi. Kız büyüdükçe bu bakış, annesine benzeyen çirkin yanlarının hesabından çıkıp, oğullarına alırlarsa çeyiz olarak getireceği malın mülkün hesabına döndü açıkça.

Alışverişten utanmayı ilk kez orada öğrendi. Kendisini köşedeki yem çuvallarının arasına yerleştirip, görünür kılan Şey yine paraydı. Abisi onun gibi değildi. Ne paradan

ne de başka şeyden utanırdı. Yakışıklı babası, kasadaki-
leri karısıyla yaşamının bedeli sayıp alırken, çirkinliği
annesini aratmayan abisi bir nedene ihtiyaç duymadan
sadece harcardı. Zevkin satmaktan değil satın almaktan
da geçtiğini bilmeyen anne, oğlunun saçma sapan har-
camaları için istediği miktar arttıkça az biraz söylenir
ama çıkarıp verirdi her seferinde. Aileden birinin, parayı
keyfini sürerek tüketmesinden gurur da duyardı sanki.
“Delikanlı adam, yapacak elbet” deyip, sarhoş olma-
dan da para harcamanın yollarını bilen, içtiğinde tekme
yemiş köpekler gibi bakmayan, gülen, güldüren oğlunu
alttan alta destekledi hep. Oraya buraya taktığı borçlarını
temizledi. Aldığı, giydiği, verdiği şeyler için ses etmedi.
Oğlan annesinin gittikçe açılan cebine iyice sokulup, bir
ara yakınlaştığı babasına sırtını döndü. Aynı ara, babası
da “Düğününü görmeden ölmek haram olsun!” diyerek
elini masaya vurduğu, uğruna iki gün alkolü bıraktığı
aslan oğluna sitem dahi etmeden geri döndü içki sofrala-
larına. Yine kaz sürülerini ürküterek, pancar tarlalarının
sonundaki besi çiftliğinin yolunu tuttu.

İçtikçe yavanlaşan sohbetini, kurduğu sofraların hatı-
rına çeken insanları orada bulduğu için belki, evdeki hiç
kimseyle iki laf etme ihtiyacı duymuyordu. Gündüz ya-
tıp geceyi bekliyordu sadece. Gün batınca da, karısının
çalışarak kazandığını, arabanın bagajına yükleyip bası-
yordu gaza. Annesi beddua etmeye, şişelerin şingirtisini
duyduğu anda başlardı. Abisi “Öldüreceğim pezevengi!”
diye bağırırdı arabanın yeteri kadar uzaklaştığından emin
olunca. Neredeyse yılın yarısında, köyden gelip onlardan
dökülenleri tırtıklayan ortanca hala “Karıya, kıza gitmi-
yor hiç olmazsa,” diye vızıldayarak savunurdu ayık gör-
mediği kardeşini. Sonra asıl iyi geçinmesi gerekenin bu
çirkin, pire gibi kadın olduğunu hatırlar, susardı. Kasa-
dan giden para çoksa, annesi ertesi gün ödemesi gereken

yüklü bir borç varmış gibi saat kaç olursa olsun dükkânda sabahlardı. Kimseyi yardıma çağırmazdı.

Şimdi de yardım istemiyor yaşlı kadın. Aradan geçen yirmi yıldan sonra, neredeyse hiç mal kalmamış köhne dükkânında, gecenin bir vakti torunları için çuvalın dibinde kalan mısırı çıkarmaya çalışıyor. Bir yandan da karşısındaki kızı değil de bir müşteriymiş gibi, artık güvenlenmeye başlamış malını övüyor. Öylece dikiliyor yanı başında kadın. Nasıl yardım edeceğini bilmeden.

Annesinin neden iki çocuk yaptığını hiç bir zaman anlayamadı. Ne koca, ne çocuklar işine yaramıyordu sonuçta. Küçükken, dükkândaki kocaman çuvalları oradan oraya tek başına sürükleyişini bakar, yardım etmek bir yana, olanı da sömüren babasına karşı kinle dolardı içi. Büyüdüğünde, annesini para sayarken izlediği bir gün, onun gözlerindeki ışığın keskinliğinde gördü ki; aslında yükün altına kendini gönüllü koyan bu kadın kurban falan değildi. Kimsenin korumasına da ihtiyacı yoktu. Onun tek derdi daha çok kazanmaktı. Eline geçeni bağa bahçeye çeviriyor, işe yaramaz kocasını da çalı niyetine dikili tutuyordu başında. Bunu anladığında annesinden de nefret etti.

Tembel yoksulla, çirkin hırslının aşksız evliliğinden doğmuş iki çocuktan biriydi. O da razı olup kaderine, sessizce yaşayıp gidiyordu hiçbir şey vadetmeyen bu kasabada. Okul vasattı, arkadaşlıkları zayıftı, büyüdüğü gösterişli olacağını düşündüğü bedeni sönüktü, berbattı.

Sonra o yaz geldi. Güzel olduğunu hissettiği, üstelik bunun çok kısa süreceğini kalbinin ta derinlerinde bildiği o günlerde, başını kaldırıp gelip geçen herkesin yüzüne aceleyle baktı. Kimse durmadı. İnsanlar, meyvesi bilinmeyen bir ağacın uzayıp kalmış dalından farklı olmayan bu sıska kızı şöyle bir süzüp, yollarına devam etti.

O çiçeklendiği tek yazdı.

Bütün gün bir şeyler olsun diye bekleyip hayal kırıklığı içinde günü geceye kapattığı o yaz âşık oldu. Aralardaki on beş yaş farka, şehirdeki karısına, iki çocuğuna aldırmadan, kalın kaşların altında ışıldayan gözlere karşılık verdi. Ne bakışını ne de gülüşünü kıracak kimse yoktu.

O gece zor ikna edildiği ilk buluşma için evden gizlice çıkıp kanal boyuna vardığında, korku her yerinden ter olup sızdı. Rüzgâr esip arkasından itmese yarı yoldan dönecekti. Sazlıkların gerisinde yan yana oturdular. Adamın yüzü karanlıktaydı. Bir fincanın dibine bakar gibi o karanlıkta ikisine ait bir gelecek aradı. Arabaların farları tepelerinden geçti. Islak çimler üzerinde ürperdi, vücuduna dokunan elin ateşiyle yandı.

Söğütlerin yeşilini şimdi bile aynı koyulukta hatırlıyor. Serinliği. Çok güzel olduğunu söyleyerek, düğmelerini çözmeye çalışan adamın, midesini bulandıran nikotin tadını. Sazlıkların içinde cam gibi parlayan diğer iki adamın gözlerini hatırlıyor bir de. Gösterinin sonunu bekleyemeden patlayan alaycı kahkahaları. Kanal boyunca ayaklarına çamur gibi yapışan korkusunu da taşıyarak koşmasını.

Evin sokağına ağlayarak vardığında, babasının arabası sadece kendi yolunu aydınlatarak çoktan uzaklaşmıştı tarlalara doğru. Yaklaştıkça arttı yalnızlığı. Annesi dükkândaydı, abisi kim bilir nerede. Evin, sokağı aratmayan karanlığına girip kapıyı örttü. Yaz dışarıda kaldı.

Eliyle yeri süpürüp, annesinin döktüğü mısırları çuvala koyuyor. İkisi de susuyor. Yılda bir, üç beş günü geçmeyen ziyaretlerinde bile konuşacak şey bulamayan hafızasına veryansın ediyor. Açık kalan kapıdan dışarı,

sokak lambalarının güveler gibi deldiği gecenin kumaşına bakarken, sesini kontrol etmeye çalışarak soruyor:

“Ya, hani bir toptancı vardı karısının ayağı aksayan, Seherlerin akrabasıymış, selam söyledi. Uğruyor mu sana?”

Annesi bağlamakla uğraştığı çuvalı bırakıp bakıyor. İlk kez, o gözlerdeki boş duvarda kendi resmini bu kadar uzun süre asılı görüyor kadın. Sanıyor ki; yemeden içmeden kesildiği, insan içine çıkmayıp okulu bıraktığı, uzak bir şehirdeki daha uzak bir akrabaya haber gönderip, herkesin itirazına rağmen apar topar evlendiği o yaz, gerçekte ne olup bittiğini asıl şimdi soracak annesi. Elindeki yarı boş çuvalı yere koyacak, üstü tozlu sandalyeleri işaret edecek. Alıp getirecek kadın. Diz dize oturacaklar. Çuval ayaklarının dibinde, ağzı açık dinleyecek onları. Annesi, “Kuzum, ah benim çiçekli dalım!” diyecek, “Anlat hele ne oldu o yaz?” Dura dura anlatacak. O eğilip gözünün yaşını silecek. “Ah benim güzel yavrum” diyecek, “Su kenarında, öyle mi?” Bir tutam beyaz saç delinmiş başörtüsünden çıkacak, eğilip sokmayacak yerine. Yüzünden ayırmadığı gözlerinde kopkoyu bir şefkat, üzerinden geçen bunca zamana rağmen, hâlâ canını yakan o kıymığı çekip çıkarmaya çalışacak kızının yüreğinden. “Biz de kendi önümüzden başka yeri görmedik ki a yavrum!” diyecek pişmanlıkla. “Bilseydim o kamyonu ters çevirmez miydin burada, ah bilseydim, hepsinin kırmaz mıydım kollarını bacaklarını, yolmaz mıydım saçlarını!” Sonra ağlaşacaklar sessizce, sonra...

“Kimi diyorsun sen, Nahit’i mi?”

Sıçırıyor daldığı yerden kadın. Annesinin şüpheyile bakan gözleri üzerine dikilmiş.

“Kamyonuyla gelen toptancıyı diyorum işte, Nahit miydi adı? Hâlâ mal getiriyor mu sana?”

Bakışlarında para saydığı zamanlara ait eski pırıltı

“Defterini drdm ben onun.” diyor yaşı kadın. “Pezevengin oğlu, bunca yıl en çok benden kazandı, baktı dükkân iş yapmıyor, küflü malı dayayıp kazıklamaya çalıştı aklınca.”

Dibinde bir avuç darı olan çuvalı kaldırıp tartıyor gözüyle. “Ama kimsede kalmaz benim ahım, bedduamı da ettim, beş kuruş da vermedim. Aldı ağzının payını, buralara uğrayamaz artık o.”

Küstüm Yemeği

Mutfağın ortasında duruyorum. Sol elim sımsıkı kapanmış. Tırnaklarımlın saplandığı yer acıyor. Sağ elimin aralanmış parmaklarına bakıp boşluğunu yadırgıyorum birden. Elimde ne vardı az önce? Yoksa aklımda mıydı elime almayı düşündüğüm şey? Neden buradayım bilmiyorum. Bu hâlimle babaanneme benziyor olmalıyım. Onun birdenbire odanın ortasında durup, girdiğini mi yoksa çıktığını mı bilemeyen hâline.

Her zamanki mutfak. Duvarıda, otuz yıl öncesinden işlenip çerçeveledenmiş, artık beyazlığını kaybetmiş kuğu, susuz bir sazlıktan kapıya bakıyor. Pencerenin önünde boş saksılar. Her daim temiz burası. Buz gibi temiz, kutu gibi küçük, ama sevimli değil. Sevimsiz evet. Kimsenin oturup kahvesini içmediği mutfak masası hep düzenli, hep hazır oldu.

Susuyor inatla. O sustukça içimdeki ses yükselip saldı-
rıyor acımasızca. “Eşek kadar oldun, izinsiz bir halt ede-
miyorsun. Eşek kadar. Gri bluzlu eşek, triko eşek, koca
kıçlı eşek!” Bal gibi biliyor. Bildiği için susuyor. Böyle
susarak, hiç yormadan kendini, yaşı otuzu geçmiş kızını
yere sermişliği çoktur. Tecrübeyle sabit. Şimdi tek kelime
etse eşek mantosundan bir aslan çıkar belki. Bu yüzden
iyice çekiliyor suskunluğuna.

“Anne, konuş Allah aşkına ya! ”

Sesim inişli çıkışlı. Ağzımı açar açmaz, en olgun cüm-
lelerim liseli kızların mızıldanmasına dönüşüyor. Sırtı
bana dönük. Hep mi böyleydi? Kavgalarımızı düşündü-
ğümde, yüzünden çok sırtını hatırlamam bu yüzden mi?
Başlangıçların hep mutfakta, sırtı bana dönükken, bir
örnek ekose elbiselerinin uzayıp giden tuğla deseninin
önünde olması şart mı? Bu duvarı çok sıska, az asi bir kız-
ken bile aşamayan ben şimdi yorgun, tombul, uysal hâ-
limle mi geçeceğim?

İnatçı bir suskunlukla, eline geçen tüm sebzeleri ba-
ğırta bağırta doğruyor. Bu gürültüden çıkacak şeyin ta-
dını değil ama ne anlama geldiğini çok iyi bilirim. “Küs-
tüm Yemeği” bu. Oburluğu alay konusu olan babaanne-
min bile tabağına konur konmaz, çatalının ucuyla şöyle
bir karıştırıp “Gene ne yaptı bu kız?” demesine sebep
olacak kadar tanıdık. Patlıcanla turp neden beraber piş-
tiklerini bilmez, ama babaannemle ben biliriz. Annem
söyleyemediği her sözü ateşe tutup koymuştur önü-
müze.

“Kim kaldırdı benim ilaçlarımı, aratıp duruyorsunuz
şu hâlimle!”

Eli, geldiği yönü işaretler gibi sımsıkı yapışmış kapıya.
İçinde olmadığı bir kavgaya sevineceği yerde, içerlemiş
gözlerle bakıyor ikimize de.

“Odandadır babaanne, sen dur getireyim ben.”

“Git! Git tabii! Kaçacaksın ya, fırsat doğdu! Kaç bakalım!”

Gecenin tek sürprizi bu. Küstüm Yemeği’ni pişmeden yiyeceğiz demek ki.

“Eyvahlar olsun! Kaçıyor mu bu Sebahat? Ne yapmış, şirketin kolilerini mi soymuş?” diye feryadı basıyor babaannem.

Şirket dediği yer, altı üstü depodan bozma, adı sanı duyulmamış bir kargo firmasının bürosu.

“Gidiyor mu Sebahat?”

Babaannem için gitmek, sadece suçu olanların yapacağı şeydir. Sırasıyla, hem kocası hem de oğlu, sağı solu dolandırıp ortadan kaybolunca, kendini olduğu yere yarı utanç, yarı parasızlıktan iyice çivilemiş, her gidişi lanetlemiştir. İki kadının tek ortak noktası terk edilmişlikleri. Buna rağmen bir tarikatın üyeleri gibi sımsıkı bağlılar birbirlerine.

Anneme bakıyorum tüm bunları düşünürken. Donup kalmış. Babaannemin en acıklı olayları bile, komediye çeviren saçma yorumlarından biri nihayet işe yaradı diyorum kendimi tutamayıp gülerken.

“Sus Allah aşkına anne! Bir de seninle uğraşmayayım” diye bağıırıyor annem. Geniş yüzünde dağılmaya çalışan öfkesi yer arıyor sanki kendine.

“Teslim et polise! Suçu neyse yatıp çıksın. Teslim et! Yerini biliriz hiç olmazsa.”

Babaannem ters yönden esen rüzgâr gibi dağıtmaya devam ediyor konuyu. Geçmişe gidip, işe yaramayan çer çöple dönen dalgalı aklı, durumu anladığından o kadar emin ki, dili durmuyor bir türlü. Korkudan sanırım. Konuşmasa, anlamadığını kabul edip sussa, eli kürekli bir yığın adam hızlıca ortaya çıkıp, tek cümlelik sürede görmüverecekler sanki onu.

“Tamam, yok bir şey” diyor annem. Sesi yumuşamış, biraz önceki sertliğini affettirmek ister gibi düşük perdeden çıkıyor.

“Sen salona geç hadi, geliyoruz biz.”

Anneme göre ise “Gitmek” fiili benimle cümle içinde geçemez. Yakıştıramıyor kadın gitmeyi bana. Kabul, en hazır hâlîm bile, bakkallık mesafeyi aşamazmış gibi. Özene bezene giydiğim her şey dökülüyor sanki üzerimden. Ama ses etmiyor buna. Kırık dökük giyimim eve dönüş garantisi onun gözünde. Belki de bu yüzden, şu bir yılda aldığım her yeni kıyafet huzursuz etti kadını.

“Bunlar senin harcın değil, o kız mı seçiyor böyle allı güllü?” deyip tek güzel söz söylemedi.

Sorsan şimdi, şu kadarcık mesafeye gitmek de Ayşen’in eliyle mayalanmıştır benim ayrıran aklımda. Benim aklım toparlanıp, iki nakışı bir desende yan yana düşüremez, limonlu kekin tarifini eksiksiz veremez, dedikodusu yapılacak en kıvamlı şeyi az daha şerbetleyip komşuda anlatamaz. Kesin öyle der.

Ama gezmeye gelince basmaya başlıyormuş aklım. Ayşen işe gireli iki yıl oldu, onunla gezip gördüğüm yer beşi geçmez, ama anneme göre şehrin altından girip üstünden çıkmışızdır biz.

Anlatsam anlar mı acaba? “Bu sersemliğim sizin yüzünüzden, o kadar azız ki kayboluyorum aranızda,” desem, bir türlü ısınmadığı üç beş kitabıma gözlerini dikip “Edebiyat yapma bana!” der kesin. Haklı kadın, düpedüz edebiyat yapıyorum işte. Kıytırık hafta sonu tatilini abartıp, vize alma işine çevirmek değilse, ne bu? Havlularda biraz kum, içimde bolca sıkıntıyla döneceğim iki gün için kurulan şu parlak cümlelere bak!

Oysa sadece “Bunca yıldır işten eve evden işe. Git tabi kızım, senin de hakkın elbet, ara ama otobüsten inince, olur mu?” dese kımıldamayacağım belki. Onlarla birlikte salyangoz gibi daha da yapışacağım bu evin duvarlarına.

“Git bakalım,” diye söyleniyor annem yemeği lava-boya boşaltırken. Ağlıyor. Cümlesi dilinin rendesinde

ufalanmış, hep aynı yerde olmasına rağmen, sürekli adres değiştirenlerin gizemli havasıyla bakmaya çalışıyor yüzüme “Git istediğin yere ama döndüğünde bizi bulamazsan şaşıрма!”

Bütün Sesler

Duvarın dibine sıralanmış boş sandalyelerin yanında bekliyorlar. İkisi de ayakta. Adam eczanenin kapısından çıkıp onlara doğru yöneliyor. Suratı bir karış, omuzlarına gömülmüş başını sallayarak uzatıyor ilaç poşetini.

Kadın şuruptan yarım ölçek döküyor. Çocuk ses etmeden açıyor ağzını. Turuncuya boyanmış diliyle yalanıp, eliyle şişeyi gösteriyor. “Olmaz” diyor kadın “sonra, akşama vereceğim söz.” Kaşıktaki kalanı kendisi yalayıp şişeyi çantasına tepiyor. Onlardan tarafa bakmayan adama:

“Ne tavra yapıyorsun?” diye dikleniyor. “Böyle yarak mı gezsın arkamızda bütün gün?”

Adamın elleri ceplerinde yumruk olmuş. Eczanenin üç basamağını arkasına bakmadan inip, aşağıda bıyıklarını kemirerek bekliyor. Gözleri merdivenleri ağır ağır inen çocuğun üstünde.

“Şurada iki saat görüşeceğiz diye ben bir günlük yevmiyemi yaktım, sen akli kıt oğlunu da kuyruğuna takıp getirmişsin.” Kadın cevap vermiyor, adam biraz daha yükseltiyor sesini.

“Doktoruna gösterdik, ilacını da aldık paşanın. Akşama bülbül olup şakır artık. ”

“Yedi yaşına kadar susmuş, bir şişe şurup aldın diye mi dillenecek? Evliya mısın sen?”

Bakışıyorlar ters ters. Taşları sökülmiş kaldırımında birbirlerine değmeden yürüyorlar. Aralarına koydukları mesafeyi koruyarak sessizce geçiyorlar otobüs durağından. Üst geçide yaklaştıklarında yan yanalar yine. Tepesinde iki dalı kalmış palmiyeden bir kuş çılgılığı düşüyor önlerine. Kadın ilgilenmiyor. Adam, başını kaldırmış ağaca bakan çocuğu süzüyor şüpheyile. Oğlan üzerine dikilmiş gözleri hissedince sallanmaya başlıyor. Gittikçe artıyor hızı. Mengeneden beter iki el kafasını yakalayıp sabitleyinceye kadar durmuyor. Kaçamayacağını anladığında tepinerek kapatıyor yüzünü. Yanaklarının pembesi parmaklarının arasından sızıyor.

“Sen de duydun mu kuşu, he? Numara mı yapıyorsun yoksa len kerhaneci?”

Yay gibi gerilip yere yatıyor oğlan. Sarı başı, tozun içinde parlıyor.

“Uğraşma şununla! Şimdi bir böğürür, sokağı başıma za toplar, görürsün.”

Adam çekiyor ellerini. Ensesini kaşıyarak geldikleri yola bakıyor. İleri mi yoksa geri mi gideceğine karar vermeye çalışıyor sanki. Yüzü asık.

“Merak etme” diyor kadın, adamın yola bakmasından huzursuz. Evden çıkabilmek için harcadığı emeği, terslenerek ziyan etmemeye karar verince, sesi üzerine şeker serpilmiş gibi tatlanıyor birden. “İnan bana, koyduğum yerde oturup gıkını çıkarmadan bekler. Hem boğazını

sıksalar tek kelime düşmez diyorum dilinden, akli bas-
sa ne olur? Yürü hadi!” Adam kımıldamıyor. Bu kez ço-
cuğa dönüp, hâlâ kapalı duran ellerini yüzünden söküp
alıyor kadın. Adamın gözüne iyi görünmediği biliyor, hiç
olmazsa göze batmasın istiyor. Üstünü başını, saçının to-
zunu silkeliyor. Çocuğun yanan alnını serinletmeden de-
ğip geçiyor eli. “Hadi” diyor, bu kez ikisine birden.

Oğlan arada birbirine dolanan sıksa bacaklarıyla sü-
rükleniyor peşlerinden. Tozlu saçlarının dibi terden yal-
dızlanmış. Kulakları kıpkırmızı. Üstlerinden bir sürü
kuş, bir uçak, yanlarından iki köpek, üç tekerlekli bavul
geçiyor. Dönüp bakmıyor. Gözü siyah ceketten çıkan iki
uzun kolda. Onlarla birlikte öne arkaya, sağa sola salla-
nıyor. Kadın sokuluyor adama. Ceketinin koluna cilveyle
dokunuyor. “Sen kıızıyorsun ama onu yanıma katmadan
kim salacaktı beni dışarı? Kocam yok diye boş muyum
sandın, herkes koca benim başıma, ana baba ayrı, kardeş
ayrı.” Sağı solu, yolun karşısını hızlıca kontrol edip bi-
raz daha sokuluyor. “Bak bir saat bile sürmedi doktorda
işimiz. İlacını da verdik. Ateşi düşmezse düşmesin, gıkı
çıkılmaz onun. Oturur bekler ses etmeden, merak etme.”

Adam, arkasında sekerek yürüyen, bir saklanıp bir
ortaya çıkan çocukla ilgilenmiyor artık. Sigarasını yakı-
yor. Boşta olan kolu, ceketine sürtünen bilezikli eli yaka-
lamaya çalışıyor. Gülüşüyorlar. Bir çınlama sesi yükseli-
yor aralarından. Çocuk sol kulağını kapatıyor. Ses yuvar-
lanarak sağa hücum ediyor bu kez. Diğer eli kalkmadan
havada yakalanıyor kadına. “Düzgün yürü, valla yakarım
canını!”

Simitçinin önünde, terlemiş elini eteğine sürtüyor ka-
dın. Çocuk, kulaklarını ovuştururken, adamı kolluyor.
Ağzı yarı açık, tane tane okuyor bıyıklarının altını. “İki
simit” diyor adam, dört tane peynir istiyor. Haşlanmış
yumurtaları alıp kokluyor. Yaklaşıp bakmaya çalışıyor

poşetin içine. Kadın, açık ağzı çenesinden kavrayıp kapatıyor. “Ben vermeden sakın elini bir şeye uzatma” diyor. “Anladın?”

Avucunun içindeki çeneyi az daha sıkıyor, sorunun tekrarı bu hareket. Oğlan başını sallıyor.

Karşıya geçiyorlar. Manavla çorbacının köşelerini tuttuğu yola sırtlarını dönüp, dik bir yokuşu tırmanıyorlar. Izgaraya dizilmiş on iki tavuk küçülerek bakıyor arkalarından. Kadınla çocuk ter içindeler. Parlayan yüzleriyle en çok şimdi birbirlerine benziyorlar. Adamın siyah ceketini tozlu. Yeşili gölgelenmiş kuru yüzüyle yabancı görünüyor herkese.

Yarısı göçmüş bir evin sağından dar bir sokağa giriyorlar. Hava birden daha da boğucu, nemli bir hâl alıyor. Sanki sımsıkı kapatılmış nasırlı bir avucunun içinde yürüyorlar. Sokağın sonunda, önünde kirli bir ekmek dola-bı olan bakkala vardıklarında üçü de nefes nefese. Plastik taburelerde oturan iki kişiden genç olanı, ayaklanıp kapıda duruyor. Kuru havada gümlenerek düşüyor kalktığı tabure. Arkasına bakmıyor. Çocuk gürültünün açtığı çukuru eşeliyor gözüyle.

Diğer taburede oturan ihtiyar, kadınla çocuğu tartıp sokaktaki hangi eve yerleştireceğine karar vermeye çalışıyor. Sağ gözü daha küçük. Sanki biriyle süzüp ötekine geçiriyor gördüklerini.

“Sünnete mi geldiniz siz de?”

Oğlan kısık gözün en dar yerinden içeriye bakıyor. Ağzı yine yarı açık.

“Kimlerdensin bakem sen?”

Kadın çekip arkasına alıyor çocuğu. “Misafiriz biz amcası” diyor. Sesi telaşlı. İhtiyarın iki gözünün arasına sıkışmış memelerini kurtarmaya çalışıyor bir yandan. Adam dükkândan çıkıp, “hayırdır” der gibi kaldırıyor kaşını. Siyah poşetteki iki bira çalkalanıp kabarıyor.

İhtiyarın kadınla konuşurken yeşeren yanları kuruyuyor adama bakınca. Alınmayan selamını toparlayıp tekrar yaşıyor.

Kapı önlerine denk gelen uçları, geniş basenlerle parlatılmış otuz dört basamaklı kirli bir merdivenden yukarı çıkıyorlar. Onlarla birlikte tırmanan, birbirine yapışmış sıvasız evlerin hepsi yanlış kaynamış kemikler gibi yamuk yumuk. Tepelerinde bir kat daha çıkmak için bırakılmış demirler küflenmiş çoktan. Zincirle bağlanmış asma kilimli bir kapıda son buluyor basamaklar. Üstlerinde dönüp duran beyaz güvercinlerden birkaçı, içinde domates biber ekili tenekelerin arasından, iplerde sarkan çamaşırlara değmeden konup kalkıyor. Çocuk ayağı takılıncaya kadar izliyor en yakınında uçanı, sonra indiriyor başını.

“Arkadan dolanalım.” diyor adam. “Kâmil ibnesi karpuz tezgâhındadır, yakalanmayalım şimdi.” Kadın başını sallıyor. Çocuk boynunu kısıp, gözlerini ayakkabılarında birikmiş toza gömüyor.

Bahçe duvarları neredeyse kendi boyunda, tek katlı bir evin önünde duruyorlar nihayet. Küflü demir kapı ciyak ciyak bağılıyor açılırken. İki adımlık bahçenin sonunda, taşınırken geride bırakılan eski eşyalara benziyor ev. Tek penceresi demir parmaklıklı. Çekilmiş perdesinin kiri camın tozuyla yarışıyor. Önce adam giriyor, sonra sıcak. Kadınla çocuk dışarıda bekleyip işaretle birlikte süzülüyorlar içeri.

Adam ceketini çıkarıp, asacak çivi arıyor. Omuzları küçük. Gömleği terden yapışmış sırtına. Kaşları çözülmüş ama yüzü gülmüyor hâlâ. Elindeki poşetleri masanın üzerine koyuyor.

“Söyle kurcalamasın bir yeri.” diyor oğlana bakmadan. Bıyıkları gözlerine doğru kıvıldıyor. Kadın eliyle kanepeye vurup “Buraya.” diyor çocuğa. Kalkan toz geri dönmüyor.

“Ben gelinceye kadar bir şeye dokunmak yok. Sesini yükseltiyor. “Kime diyorum ben?”

Çocuk bu kez yakalanmadan sallıyor başını. “Uslu durursan dondurma alacağım sana.” diyor kadın. “Portakallı şuruptan da vereceğim ama dönüşte, tamam mı?”

Eliyle bir daha vuruyor koltuğa. Kaçan toza yenileri ekleniyor.

“Gazoz olsaydı.” diyor adamdan yana, “Oyalanırdı beklerken.”

“Pastaneye mi geldik amına koyayım, bir saat duramaz mı yemeden içmeden?”

“Ne biliyorsun bir saatin yeteceğini?”

Gülüşerek içeri geçiyorlar. Kadının oturttuğu yerde kımıldamadan bekliyor çocuk. Adam her an çıkıverecekmiş gibi gözü kapıda. Sehpanın ortasında tepeleme dolu bir kül tablası, iki çay bardağı, başka başka zamanlarda yenmiş ekmeklerin kırıntıları var. Uçup duran dikketi, kibrit kutusuna takılıp kalıyor. Eğilip bir daha bakıyor. Ateşten çatlamış dudaklarını kemiriyor düşünürken. O beklerken, güneş halıya düşürdüğü ışığın ucundan biraz daha kırıyor. Çocuk kibritten alamıyor gözünü. Dudaklarının ikisi de bitiyor. Baştan başlıyor kemirmeye. Bekliyor. İçeriden gelen sesler yükseldikçe açıp kapattığı ellerinin hızı da artıyor. Alnı ter içinde, uzanıp alıyor kutuyu. Sallanmıyor artık. Her an açılıverecek zannettiği kapıya da bakmıyor. Ürperip duruyor sadece. İlk çöpü yakamıyor. İkinciye de. Üçüncüyü iki kez çakıyor.

İncecik bir alev, kanepenin üzerinden sarkan kirli örtüyü ucundan gönülsüzce yalıyor önce, sonra iştahlanıp deliklerinden pamuklar çıkan mindere uzanıyor, sonra tek kanatlı perdeye. Oğlan kapının yanında, boynunu ileriye doğru uzatmış, ateşi hızla yükselen odayı seyrediyor merakla. Rengi dönen eşyaların fısıltısı artıncaya kadar kapatmıyor kulaklarını, sallanmıyor da.

Kuşlar ve K  peler

Zeliha'nın ninesi atmış yıl   nce bir   ift k  pe   aldı. Şimdi k  y otob  s  n  n durduğu beton d  k  lm  ş mey-danda, o zamanlar asırlık bir karadut ağacı vardı.   er  i o g  n de, her zamanki gibi arabasını ağacın g  lgesine   ekti, denklerin altında inleyen iki eőeęini dutun en kalın dalı-na bağladı. Atına yem verip, deęiő tokuő yapacağı incik boncuğu, yazmayı, ipi, tığı, h  sılı kasabaya inme sebebi olmayacak kadar k     k, olmadık zamanda eksikliği his-sedilecek kadar b  y  k ne varsa arabasının   zerine yaydı. Adam terini silip daha t  t  n tabakasını uzanmadan, ka-dınlar ser  e s  r  s   gibi etrafını sarıverdi.

Nine cıvıldaőan kalabalığın gerisinde kaldı   nce. Baş-ka zaman olsa herkesle bir hiza sokulur; kadınların ce-vizle y  ne karşılık,   nce leğen, sonra yazma, en son incik boncuk aldıkları sergiyi, verecek bir şeyi olmayanların

aylak merakıyla seyredip geçerci. Ama o gün, ağır ağır dolaştı arabanın etrafını. Aradığını buluncaya kadar en parlak şeyde bile oyalanmadı gözleri. Serginin ortasına gelince yavaşladı, nefesini tutarak baktı boncukların yanında duran bir çift küpeye. O kinlenerek baktıkça, küpeler daha bir parladı, taşları yaktığı canı umursamayan bir çift mavi göz gibi soğudu, zalimleştı. Uzansa alacaktı. Parmakları nazarlıkları geçti, geri geldi. Sabahtan beri içinde didişip duran iki ses, veryansın edip saç başa girdi yeniden.

“Bu çocuk hem yetim hem öksüz.” diye tısladı kızgın olan. Belli ki üste çıkmıştı. “Sen ne bakıyorsun köylünün ‘Allahtan siz varsınız’ diyen gamsızlarına. İnsan bir çocuğa verdikleriyle var, a benim yoksul ninem! Karnını doyurdun saçını okşadın, ömrün uzasın, lakin yetti mi? Tam mı oldu eksiği?”

Küpeleri eline aldı. Kaskatı iki gümüş parçası “şalvarın kadife, yüzün gölgede değilse elleme bizi.” der gibi kayıverdi avucundan. Alıp koynuna atsa kimse duymazdı. Alsa...

“Sakın!” diye inledi içeriden, her zaman boyun eğdiği uysal yanı. Sesi, diğerinin altından zar zor duyuluyordu. “Bunca yokluktan çıktın, harama uzanmadı elin. ‘Hırsızlık bir ekmekle orospuluk bir öpmekle başlar’ derdi babalığın, ne çabuk unuttun? Mirasın bu mu olacak torununa? Eksiği küpe olsun, sakın ha ninem, sakın ha!”

O böyle içiyle didişirken, Kör Hayri’nin iki gelini gerilerden gelip abandılar üstüne. Yetmezmiş gibi genç olan, değirmen taşına benzeyen kıcıyla itiverdi nineyi. Bilerek değil elbet ama bu kez başka türlü dokundu içine. Sanki “Sen kendini ne sanıyorsun?” diyordu iri kalçalar. “Toprağın varmış gibi, karnın tok, oğlun sağlamış gibi elini uzatıp bir çift küpeyi alacaksın, alıp da kafası bitli torununun kulağında sallayacaksın, öyle mi? Çekil hele köşe-

ye!” Nine gerilere düştü, sergiyi göremez oldu bir anda. Gelinlerin sırtı birbirine yaslanmış, “öte dur!” diyorlardı. “Önce biz alacağız parlayan ne varsa. Bizden dökülürse sen toplarsın. Küpe mi istiyorsun, bekleyeceksin! Bizdekinin taşı düşecek, ışığı körelecek ki, senin torunun kulağına erişsin! Neyine güvenip uzanır elin!”

Nine de biliyordu elbet, istek arsız bir kedidir. Tırma-lar durur gönöl kapısını, ardındakine uzanıp uzanamaya-cağına bakmadan. Bunca yıl, dövüp sindirmişti önüne bir şey koyamadığı kendi aç hayvanını. Torununun gönlünde miyavlayanı daha erken duysa, onu da sustururdu gözü açılmadan. Nasıl öğrendiyse ona da öğretirdi, alamadığı şeyin karşısından sessizce çekilmeyi. Ama o gün, bir adım daha atmadı geri. Yazmasının ucuyla yüzünü silip, iki ka-dını basbayağı iterek öne geçti yeniden. “Hele bir müsaade avratlar” dedi. “Hacının deli düvesi gibi çıktınız üstüme!”

“Hayırdır nenem?” diye diklendi yanağında et beni olan. Her sözü burnundan, her sözü kinayeli. “Göre-medik çuvalını, ne vakit tarttırdın da, eksiğini düzme-ye geçtin?” Lafın sivri yanı gelip saplandı yüreğine ama kıymık kadar hükmü yoktu o saatte. Gelin, kendi gibi gerdanı beyaz, eti geniş eltisine doğru gözlerini devirip “Bizim eksiğimiz yok şükür, buyur sen tamamla ne la-zımsa” dedi.

Zeliha serginin karşı tarafında, iki şalvarın arasından uzatmıştı başını. Bakar bakmaz anlamıştı. Ninesi az sonra bir şey yapacak. Bir daha konuşmayacakları bir şey. An-cak ihtiyar kadının ölümünden, kendisinin de artık iste-diği şeyi alabildiği, geçmişin acısını hoşluk sayıp gülerek anlatabildiği yaşlara erdikten sonra dillendirilecek belki. Günlerdir ağlayıp ninesini canından bezdirdiği şey onun olacak nihayet.

Bu köyde az sonra, yaşlı bir kadın, bir çift mavi taş-lı küpeyi karşılığında ne yün ne ceviz vermeden gizlice

alacaktı. Eğer yakalanırsa, dişleri sarı, bakışı kargadan koyu çerçi ortalığı ayağa kaldıracak. Nine zinhar kabul etmezse suçunu, muhtar ahırdan bozma kahvesinden çağrılacak. Onunla birlikte, bacakları eğri masalarda uyuklayan, ağızlarındaki diş kadar bile yeni öyküsü kalmamış üç beş ihtiyar sevinerek meydana gelecek. Dere boyunda oyun oynayan çocuklar ıslak paçalarını toprağa bulayarak koşacak. Köye eğlence çıkacak. Herkesin hakkını yiyen, tartısı hileli çerçiye gün doğacak nihayet. Sergideki eksik mum, kim bilir ne zaman kimin koynunda giden çakmak bile noksan listesine yazılıp hesabı ondan sorulacak. Belki jandarma bile gelecek!

Elini hızla çekti nine. Önüne bir tabur asker dizilmiş gibi soldu rengi. Yüzlerine dikilen her gözden ürktükleri, üç kardeşi ile ana babasının etrafında büzüşüp, denkle-ri kadar ezildikleri o göç yolculuğunun üzerinden neredeyse bir ömür geçmişti ama üniforma korkusu çivilenip kalmıştı böyle.

Torunu az ötede avlanmayı öğrenmeye çalışan tüysüz bir yırtıcı gibi bakıyordu. “Bir çift küpeyle kalmazsa?” diye bir kuşku düştü içine birden. “Ya açılan kapıdan, incik boncuk girerken, ar namus çıkıp giderse? Ya bu sü- müklü kız büyüyüp memelerini elletecek yaşa gelince bunu bir çift küpeye, bir bakır bileziğe yaptırırsa? Karnını doyuracak koca bulamadan çalı altlarında şalvarını çözen biri olup çıkarsa?” Mavi taşlar yeşile dönüp, şeytan gözü gibi ışıldadı olduğu yerde.

Biri yüzüne baksa, döküverecekti içini bulandıran her şeyi. Ama Zeliha’dan başkası bakmıyordu ondan yana. Çerçi, yeni gelen çuvalları tartmaya oturmuştu. Başında dikilen kadınlar, yünler sanki kendilerinden kırılmış gibi gururla süzüyorlardı etraflarını. Adamın ağzından bir çift güzel laf çıkmıyordu, derdi en aza kapatabilmek- ti geleni. Bir gözü de sergideydi. Yıllardır köyün yolunu

ezmişti atı, eşeği. Kimde ne pişer, kimden ufalanan hangi sofraya düşer hepsini sayabilirdi tek tek. Herkesin ambarrının derinliğini, elinin uzunluğunu bildiğinden emindi. Alıcı kuş gibi dönmezdi kadınların tepelerinde. Şöyle bir bakıp, ayırırdı insanları meşrebine göre. Nine onun gözünde yok hükmündeydi. Kadının başındaki soluk yazmayı ne zaman sattığını hatırlamıyordu ama ihtiyacını en aza indirip, onun da en küçük parçasını alırken kimseye minnet etmeyen tok gözlerini çocukluğundan beri tanıyordu. Bu yüzden ne satmak, ne sakınmak için ikinci bir kez bakmıyordu ondan yana.

Zaman azalıyor, duvarın dibindeki ceviz çuvalları büyüyordu. Köye dönen sığır sürüsünün sesi geliyordu uzaktan. “İki bakraç sütüm olsa fazladan” diye iç geçirdi nine. Bütün köy çalışırken uyumuş da, şimdi açmış gibi kırıpıştırıp duruyordu gözlerini. Uzanıp küpeleri aldı yeneden. Torununa baktı son kez, yumruğunu sıkıp, süzülüverdi kalabalıktan. Zeliha peşindeydi.

Çeşmenin kıyısına çöktüler hemen. Sergi arkalarında uğuldayıp duruyordu. İkisinden de ses çıkmıyordu. Küpeler sıkıştıkları yumrukta ter içindeydi. Bir inek yalağın ucunda su içiyordu ürkekçe. Kulakları “beni bu işe karıştırmayın” der gibi titremekteydi. Zeliha suç ortaklığını biliyordu elbet, arkadaşlarıyla az yemiş çalmamıştı tarlalardan. Kalbi yine öyle küt küt atıyordu ama o vakit aldığı tat yoktu ağzında. Kadının kirece dönmüş yüzüne, rengi uçmuş dudaklarına baktıkça arttı karın ağrısı. Evleri yolun sonundaydı. Kalkıp yürüseler aşağı doğru, iki adımda içeri girer, kapıyı örter, küpeleri sandığa kilitlerlerdi. Ama olduğu yerde kımıldasa ufalanacak bir kaya gibi oturuyordu nine. Yumruk yaptığı eli göğsünün üzerinde. Zeliha onu hiç böyle görmemişti. Masal anlatırken, saçını okşayıp, çişli yatağını söylenmeden güneşe çıkarırken yumuşacık gelen eller kaskatı, yabancıydı. Yanında

oturan kadın ninesi olmaktan çıkıyordu baktıkça. Kimseye eyvallah etmeyen o gözlerde ilk kez korkuyu görüyordu. Ne zaman ihtiyacı olsa iki kanat gibi açılan ince kollar güçsüz, yanlara düşmüştü. Çöktüğü yerde tüyleri dökülmüş, suyunu versen de ölecek kuşlar gibi ağzı yarı açık duran bu kadını tanımıyordu. Terk edilmiş gibi acılaştı içi. Ağlamaya başladı. Nine görmezden geldi gözyaşlarını, boştaki elini çözüp çocuğun kafasını okşadı yine de.

“Kalk eve gidek artık” dedi. Rengi az biraz geriye gelmişti ama dudakları hala titriyordu.

Çocuk “nine” dedi yerinden kımıldamadan, “Çok acır mı?”

“Ne acır mı?”

Delikleri olmayan kulaklarını gösterdi. “Ya kanım fışkırıp, durmazsa hiç?”

Nine yarası beresi eksik olmayan, düştüğü yerden gözünde bir damla yaş olmadan kalkan torununa baktı. “Niye kanasın kızanım? Aha külle ovacağız önce, yorgan iğnesine ipi takıp ucunu yakacağız ateşte, sonra da geçirivereceğiz.” Zeliha nohut gibi gözyaşı döküyordu dinlerken.

“İğneyi geçirince ipi salacağız aha böyle” diye devam etti nine. “Ucuna da düğüm atacağız. İpten olacak küpe-lerin. Arada oynatacaksın ki kaynamasın etine. Onlar iyi olunca da çıkarıp bunları”

Torunu izin vermedi sözünü tamamlasın. “İstemem” diyordu durmadan, hıçkırarak ağlıyordu.

“Sen değil miydin kaç gündür ‘isterim’ diye uluyan, a benim uyuz eniğim?”

Eğilip yazmasının ucuyla sildi torununun sümüklü burnunu.

“Yok, istemem” dedi yine Zeliha içini çeke çeke. “Çok ağır onlar, yırtar benim kulaklarımı. Geri ver, gitsin.” Ninenin ferî kaçmış gözlerine ışık yürümüştü yeniden.

“Sonra gece gündüz ağlayıp çürütmeyesin içimi?” Çocuk alıştığı kanatların altından “yok” der gibi sallayıp duruyordu başını.

Neden sonra burnunu çekip “Acıktım ben” demişti. Küpeler bir an önce unutulsun istiyordu sanki. “Eve gidelim, akıtma yap sen bana.”

“Yapmam mı be kızanım!” dedi nine, göğsüne yapışmış kirli kafayı öpüp. “Az bir süt olacak bakırda, yoksa su ile yaparız, o da güzel olur bak! Hele şu ağırlığı atalım üstümüzden, ne istersen yaparız.” Yüreği hafiflemiş, kuş gibi kalkmıştı ayağa. Eşelenen kadınların arasına karışmadan önce dönüp “Bekle sen!” demişti yeniden.

Zeliha altmış yıl sonra, yine aynı yerde durmuş, az sonra köy arabasından inecek torunlarını bekliyor. Karadutun artık hayalet olmuş gölgesinde iki serçe cıvıldaşıyor. Sanki ninesinin sesini duymuş gibi çeviriyor başını kuşlardan yana. Küçük kızının ilk maaşı ile hediye ettiği küpeler kulaklarında ısıldıyor.

Biri Pencereyi Açsa

Aslında balkondan atlamayı istememişti. Kaç kere söyledi bunu. Bir anda oldu, evet.

“Ayağın kaydı yani, öyle mi?” demişti doktor ısrarla. “Ben kaymam. Hatta kımıldamam bile. Bak hayatıma, yapıştığım yerden bir milim oynamış mıyım?” diyeceken vazgeçmişti. Dikiş yerleri tüm bunları bağırmış gibi sızlamıştı yine de. Sonra ne söylendiyse “Evet” demişti. Başı döndü evet. Eli kaydı evet. Gözü karardı evet.

“Hiç bir şey hatırlamıyor mu?”

Evet, evet, evet...

Bal gibi hatırlıyor. O telefonu. Söylenen tek cümleden sonra ağır taşlar gibi üzerine yuvarlanan o üç günü. Durup durup geçmişin susuz kuyusuna daldığı, bir sürü çer çöple döndüğü geceyi ve gündüzü. Hepsini hatırlıyor. Dolapta kalan gömlekleri yırttığını çok iyi hatırlıyor

meselâ. Elindeki kumaş parçalarını her yere sürdüğünü, saatlerce temizlik yaptığını sonra.

Hatırlıyor evet. Bir türlü çıkamadı banyodan. Aklından geçenlerin derisinden sızıp fayanslara bulaştığını gördü. Dönüp tekrar tekrar ovdu. Derzlere yapışan kapkara öfkesinin üstüne asitli beddualar döktü. Kendi ahı boğazını yaktı. İçinde nefes alacağı bir pencere aradı, bulamadı. Soluğu tıkanıp ama durmadı. Tırnakları kırıldı, parmak uçlarında delikler açıldı. Kendini öldürmek isteyen biri niye yapsın bunu, cenazesi banyodan mı kaldırılacak? Bunu doktora söylemedi.

“Atlamadım” dedi. Aklında değildi zaten atlamak. Haberi aldığı anda hantal bir kuş, çıkışı arar gibi havalandı midesinden, duvarlara çarpıp küt diye düştü sonra. İçinden yükselen kanat seslerini dinledi, ama bırakmadı temizliği. Kusacağını sandığında ağzını açtı. Yaralı bir hayvanın iniltisi çıktı sadece. Akıntının, geçmişin dö-küntülerini önüne katarak yükselişini izledi. Çamur tadını ağzında hissetti. Sonra yırtıldı kumaş. Her şey birden su altında kaldı.

Pençelerini yüreğine geçirmiş kuşu yumruklarıyla dövdü, kuş havalandı, bağıra bağıra ağlayan kendisi oldu. Düşerken üç kat aşağı, “Dönmeyecek!” dedi. “Dönmeyecek. Evleniyormuş bak. Dönmeyecek.” Cümle kırıldı, içindeki zehir döküldü. Kimse temizleyemezdi yayılan umutsuzluğu. Bunu sadece kendisine söyledi.

Delinmiş parmak uçlarına bakıyor şimdi. Kırılmış tırnaklarına. Küskün bir ifadeyle kıvrılmış dudakları. Eskiden dalağının olduğu yeri yokluyor durmadan. Keşke örtebilse içini yakan her şeyi böyle bir sargı beziyle. Ama olmuyor. Elinden diline, dilinden yüzüne bulaşıp duran acısı, gözlerinde tünüyor şimdi. “Geçmiş olsun,” diyen kadınlara bakıyor yattığı yerden, geçip gidemiyor. Çıkış yok. Bu odadan, bu acıdan.

Konuşuyorlar durmadan. Bir kor parçasını elden ele geçirir gibi hızlıca söylüyorlar geçmiş olsunlarını. Teselli ederken gürültüyle birbirini eziyor cümleleri. Oysa kocalarını, bu yıl erken gidecekleri yazlıklarını, küçük oğlana yapacakları nişanı anlatırken seslerini sakınıp, kendi aralarında fısıldaşıyorlar. Birbirlerine sokuluyorlar sustuklarında. Kaçamak bakıyorlar. Şimdiden yabancı saydıkları ona, onun keçi inadıyla yıllarca kemirip duracağı acısına.

İçlerindeki en koyun gözlüsü, getirdikleri çiçekleri suya koyuyor. Okumamış cahil çiçekler. Erken evlenmiş, kocasına güvenmiş aptal çiçekler. Vazo kadar evlerinde ertelenmiş hayalleriyle çürüyen, birisine sokulmadan var olamayan korkak çiçekler. Hepsi gitsin istiyor. İç bayıcı kokuları salonuna dolmadan çiçeklerini de alıp gitsin hepsi. Bir dal kalmasın, bir kişi. Gitsinler. Bu kokuyu temizleyemez yoksa.

En çok kendine kızıyor şimdi. Kendini olduğu yere çivileyişine. Balkondan atlayıp eve çakıldı. Oysa adam gitti. “Yirmi iki yıllık evliyiz,” demedi. “Sevmesek de iyi idare ediyoruz,” demedi. “Bundan sonra nereye gideriz ikimiz de?” demedi. Gitti. “Suyun başındaki zehir senmişsin,” der gibi gitti. Gittiği yerlerde durmadı üstelik. Öte tarafa geçti. Döner diye aralık bıraktığı kapıdan sadece rüzgâr girdi. Gitti, evlendi bile. O kaldı. Burada, terk edilmişliğiyle. Ona ve enkazına çiçek getiren bu kadar kadının gözü önünde.

Suskunluğuna güvenmiyor. Kötü bantlanmış bir koli gibi her an patlayabilir. Her an güldüğü ve ağladığı şeyler karışıp dökülebilir ortalığa. Hatırladığı şeyler. Keşke dediği, ömrünü harcamaktan pişman olduğu her şey. Dönüp bakmak zorunda kalabilir saçılanlara. Yeniden çakılabilir yere. Yeniden, başka başka şekillerde. Ağzını açamıyor bu yüzden. Dinlemeye çalışıyor kaşlarını çatıp. Neden bahsediyorlarsa, bir ucundan yakalayıp çekmek

istiyor kendini yukarı. Kopup duruyor cümleler, içi daralıyor. Oysa insanlar birbirlerine iyi gelmeli, bunu bir yerlerde ya okudu ya duydu. İnsan insanın zehrini alır, böyle nefessiz bırakmaz, böyle boğmaz.

Kendisi birine iyi geldi mi hiç, hatırlamıyor. Terk edilmiş, yarı yolda bırakılmış olanları ziyarete gitti elbette. O da diğerleriyle birlikte bir demet çiçeğin arkasına saklanarak hızlıca söyledi teselli sözlerini. Sonra, ortalıkta tüten kokuyu duymazdan gelerek biraz daha sokuldu yanındakilere.

Şimdi burnunu kapatsa, ağzından giriyor aynı koku. Ekşimiş, içe atılmış, artık hiçbir suda yeşeremeyecek isteklerin kokusu. Hepsinden ince ince sızıp, sadece onun tepesinde toplanıyor. Öylece nefessiz oturuyor. “Biri pencere açsa” diye dua ederek.

“Biri açsa pencereyi, atsa kendini, sonra arkasından bütün sürü insek yere. Ya da sadece çiçekleri atsa. Biri pencereyi açsa!”

Oraya Bir Cümle Sakladım Ben

“Gel istersen neler yapabiliriz, birlikte bakalım” diyor. Sayfanın ortasına yazdığı “KENDİNİ KORUMAK” cümlesini kare içine alıyor hızla. “K sıkıştı” demek istiyorum. Elimle dokunuyorum harfin dışarıda kalan kısmına.

Kaşlarını kaldırıp “Dikkatini veriyor musun?” diyor, başımı sallıyorum. Ellerim tekrar kucağımda.

Güçlü yanlarıma odaklanmam gerektiğini söylüyor şimdi. Konuşurken çizdiği karenin üzerinden geçiyor defalarca. Onunla birlikte kalemin ucunda gidip geliyorum ben de. Üçüncü turda K’nın ayakları yok artık. Çerçeve kalınlaştıkça göğüs kafesim de sıkışıyor sanki.

“Şunları görüyor musun?” diyor. Derin bir nefes alıyorum, kalem başka yerde şimdi. Eğilip abartılı bir merakla bakıyorum kâğıda. Beş tane ok. Hepsi çerçeveye saplan-

mış. Boşta kalan uçlarına balonlar eklerken “Buralara seçeneklerini yazmanı istiyorum” diyor. Beşi de kopup gitmek ister gibi dalgalanıyor kâğıdın üzerinde ama cümle kımıldamıyor bir santim bile.

“Şimdi kalem senin elinde” diyor. Başka şeyler de söylemiş olabilir öncesinde. Dalıp gittiğimde hangi kelimeler uçuştumuzdan bilmiyorum.

Düşünüyormuş gibi bakıyorum kâğıda. Başımı hangi yöne eğsem, aklım sıvılaşmış yer değiştiriyor içinde. Sonra bir yarık açılıyor zihnimde, çatırtıyı sadece ben duyuyorum. Bildiğimi sandığım her şey oradan karanlık bir yere dökülüyor. Bomboş kalıyorum, yüzümde aptal bir ifadeyle. Oysa akıllı bulsun istiyorum beni.

Tırnaklarımı etine kadar kemirmemiş olsaydım, bacağımın en yumuşak yerine saplar, istediği cevapları verirdim ama çıkmıyor sesim. Yarı açık ağzımı kapatıp dudaklarımı kemiriyorum. O bunu bir ileri, iki geri giden seanslarımızdan biri zannediyor.

“Pekâlâ” diyor “ne düşünüyorsan sorgulamadan yaz.”

Bilmiyorsun, senin aklının alamayacağı şeyler yaptı, senin göremeyeceğin yerlerimde. Konuşmuşum gibi kuruyor ağzım. Yutkunuyorum. Balonlar olduğu yerde şişiyor iyice. Kalemi birinden diğerine sürüklemek bile zorken, nasıl dolduracağım içlerini ben? “Beş boş balon, beş boş balon, beş boş...” dudaklarım kıpır kıpır.

“Ne düşünüyorsun, paylaşır mısın benimle?” Boyundaki fuların iki ucu anten gibi dikleşmiş. Güldüm mü yoksa yine kendi kendime? Toparlanıyorum. “Yani” diyorum sanki hep oradaymışım gibi “Bu kadar çok seçenek var mı gerçekten Yeşim Hanım?” Aklımdan geçeni okumasın diye gözümün ışığını kısarak bakıyorum kuşkulu yüzüne. Yanaklarım pusetteki çocuklar gibi pembeleşmiş olmalı. En iyi yaptığım şey olabildiğince saf görünmek, bence başarıyorum.

“Elbette var” diyor. Canlanıyor yeniden. Şimdi tekrar aynı masada oturduğumuzu, hatta birbirimizi duyduğumuzu zannediyor. “Elbette bu kadar çok seçenek var” diyor yeniden. Okların saplandığı yere bakıyorum. Balonların boşluğuna.

“İstersen ilki benden olsun” diyor. Bu bir soru değil. Öylece durup bakmamdan sıkıldı, harekete geçmesi gerektiğini düşünüyor. “Onunla konuşurum” yazıp uzatıyor kalemi.

“Bunu daha önce denedim” diyorum. Bir kamyon kum gibi dökülüyor sözlerim, yine de altta kalmıyor cevabı. “Biliyorum ama bu kez daha kararlı konuşacaksın. Hem önce yazalım, sonra hepsini tek tek ele alırız, olur mu?”

İkinci balonun içine kalemin ucunu bastırıp bekliyorum. İyi bir şey çıkarabilirsem tam ortasına düşecek ama yok. Boş bir hortum gibi tıslıyor kalem. Sessizce dinliyorum.

“Hadi” diyor yeniden. “Fikir fırtınası yapıyoruz bak, aklına ilk gelen şeyleri sorgulamadan paylaş benimle.”

Hadi, hadi, hadi! “Onu öldürürüm” yazıyorum. Birden. Kalem deliyor durduğu yeri. Kâğıdın ucu suyun altında kalmış gibi eriyor sanki. Gözleri takılıp kalıyor üzerime. Bir buçuk metreyi geçmeyen boyumu, diplerine kadar kemirilmiş tırnaklarımı hesaba katıp, yazdığım cümleyi tartıyor olmalı.

Yüzü gevşiyor baktıkça. Uzun bacaklarını sıkıntıyla geriyor masanın altında. Somuna benzeyen ayaklarımı hızlıca topluyorum önünden. Sadece birkaç tokat değil, sadece bir süredir değil, yaptıklarını anlatsam. Konuşmak yerine içime doğru kıvrılıp büzüşüyorum iyice. Böyle bakmayı kesse anlatırdım belki de.

Sessiz bir “keşke” hırpalanmış kediler gibi geçiyor aramızdan. Elimizi uzatıp okşamıyoruz ikimiz de.

Biraz daha susarsak ortalığa dökülüvermekten korku-

yorum. “Yani siz fikir fırtınası deyince öylesine çıkıverdi işte, biraz da gülelim diye.” Sesim duyulmaz oluyor kendi gürültümle.

“Amacımız zarar görmeyeceğin bir çözümü beraber bulmak. Seni daha fazla zora sokmak değil.” diyor.

Başımı sallıyorum “Ben öylesine yazıverdim işte” diyorum, biraz da gülüyorum. Sonra tam zamanında susuyorum. O da gülümsüyor sanki ama güvenmiyor bana artık. Arka arkaya kontrol soruları soruyor, zil sesi gibi çınlıyor sözcükleri. Başımı sallayarak dinliyorum önce, ardından beklentilerini karşılayacak şekilde cevaplıyorum hepsini. Sonra kalemi elime alıyorum. Hızım tam olması gerektiği gibi. “Onu öldürürüm” cümlesi neon ışıltıları saçarak gözümüzü alıyor ikimizin de. Unutsun istiyorum ama “Bunu kaldıralım bence ortadan, ne dersin?” diyor yine de. Başımı sallıyorum ikiye bölünmüş bir gülümsemeyle. Balonun içi silindikçe sisleniyor. Biliyorum, kaybolan bir şey yok. O pusun içinde daha rahat saklayabilirim yapacağım her şeyi. Görmüyor.

İkinci balonu unutsun diye yanındakinden başlayıp seveceğine inandığım seçenekleri yazıyorum sırayla. “Ailemden yardım isteyebilirim, yeni bir şehre taşınabilirim, bir daha bana vurursa polisi arayabilirim.” Yıllardır yapıp çözüme ulaşamadığım her şeyi önümüze koyuyorum. Tozları alınınca yeniymiş gibi parlıyor sözler. Arada durup düşünüyormuş gibi kalemi ısırıyorum. Ona bakmıyorum hiç. Başımı biraz kaldırıncı masanın üstündeki yarım bardak suyla göz göze geliyoruz. Dibinde cama yapışmış boğulan bir kabarcık, kopup yukarı çıkamıyor bir türlü.

“Şimdi yazdıklarını gözden geçirelim” diyor ayaklarını hevesle toplayıp. Kâğıda birlikte bakıyoruz. İkinci balonun söndüğünü sanıyor ama sisin içinde mermiler gibi parlıyor harfler.

Artık rahatım. Gülümsüyorum bile. Bana bir kere daha vursun, bir kere daha aynı şeyleri yapmaya kalksın görecektir o. İstedığınız kadar silin, oraya bir şey sakladım ben.

İkinci Şerit

“Kusura bakmasın kimse,” diye söyleniyor Nesli. Bu saatten sonra, bu yaşlara tek başına, boğuşa güreşe gelmişken, dönüp bakamayacaktı arkasına ‘kim ne demiş’ diye.

“Sen de hiç kusura bakma kızım, benim aklım yeter bana! Başımda kaynana istesem babanı boşamazdım.”

Kırmızı elbise alaycı bir dil gibi uzanıyor yatağın üstünde.

“Giymeyen ne olsun,” diyor eline alırken. “Giyip de döne döne oynamayan!”

Ütüyü fişe takıyor hışımla. Kumaşı esnek, kendisi küçücük elbiseyi çekiştirerek tutuyor bedenine.

“Boyum kadar olmuşmuş. Sen uzadıysan suç bende mi?”

Kulağı, az önce kaçır gibi çıkan kızını girer girmez yakalamak için kapıda. Çıt çıkmıyor evde.

Yalnızca kendi sesini duyuyor, hem kafasının içinde, hem dışında.

Aynanın karşısından kopup dolabın başına dikiliyor yeniden. Elleri belinde, rafları askıları tarıyor öfkeyle. Dolap, sonuna kadar açılmış ağzıyla sus pus olmuş. İçindeki her şey korkuyla bir yana yığılıp küçülmeye çalışmış sanki.

Canlarını yakmak ister gibi elden geçiriyor elbiselelerini. Hepsinin yerini ezbere biliyor. Artık içine giremedikleri sol tarafta, dolabın derinliklerinde pusuda. En çok onlara içerliyor Nesli. Tam da âşık olmuşken, bedenini esnek, kendini yeniden güzel hissederken, zamanın geçişini bu kadar acımasızca ortaya koymaları nasıl da bozuyor moralini!

Kimselere vermeye kıyamadığı bu kumaş yığınının, konuşmadan gözlerini devire devire dedikodusunu yapan eski görümcelerinden farkı yok. Artık içine girmesine izin vermeyen, güç bela sığmayı başarsa, kapanmayan fermuarlarıyla arkasından kıkırdayan, pullu payetli, allı yeşilli bir yığın düşmanla karşı karşıya şimdi.

Döktüğü paralara kıyamayıp “Üç beş kilo versem girerim, olmazsa etek kısmını kestirir bluz yaparım, Gizem giyer belki,” diyerek sakladığı şeylerin hiçbirini göresi yok. Dolabın bu kısmına bakmayı uzun zamandır sevmiyordu zaten. Fotoğraf albümlerine bakmayı sevmediği gibi. Yok sayıp geçiyordu ne güzel. Şimdi yok etmek istiyor eline geçeni. Bir bahçesi olsa evin, hepsini toparlayıp çakacak kibritli!

Yatağın üzeri dolaptan çıkardıklarıyla karmakarışık. Bütün kıyafetlerde kalçalarının ölçüsü olduğu gibi kalırken, beli alıp başını gitmiş; kıvrımlı bir patikadan geniş bir yola dönüşmüş.

Boşlukları dolduran yağları parmaklarının arasına almış, çekiştiriyor. “Aferin Nesli, belediye gibi çalışmışsın,

aferin kızım sana!” Koparabilse çekip alacak iki yanında birikenleri.

Bunca zaman görmezden geldi ama her şey ortada. En dipte saklanan mor elbiseden, elinin altındaki kahverengiye gelinceye kadar ikinci bir şerit eklenmiş beline. Elbiselerin renklerine bakıp yüzünü buruşturuyor. Ne zaman çiçek desenlerinden asfalt tonlarına geçmiş farkında bile değil.

O kadar kızgın ki duramıyor. Düşündükçe raflardan dökülen, altında kalanı hem ezen hem nefessiz bırakan kumaş toplarına dönüşüyor öfkesi. Tekmeyi basıyor dolaba.

Oysa iki gün önce aynı dolabın kapağını bambaşka duygularla açmıştı. Günlerdir sinirlerini harap eden, kızı ve sevgilisini ilk kez yüz yüze getirecek olmanın gerilimi, Gizem’den “Ne olmuş yani senden küçüksen, takılma bunlara anne ya!” sözünü duyduğu an dağılıvermiş, akşama planladığı buluşmayı hemen öne çekip, yüzünde güller açarak dolabın başına geçmişti. Üzerine ne geçireceğini düşünmemişti bile. Aynaya şöyle bir bakmış, nasıl güzel bulmuştu kendini. Kızının kolunda, buluşma yerine kadar neredeyse hiç susmadan, şakıyarak gelmişti. Adam kimdi, neydi tekrar tekrar anlatıyor, ne kadar sevildiğini kanıtlamak istiyordu. Nasıl ferahlamıştı. Sanki bir pervane aşk sözlerini üzerine doğru üfleyip serinletiyordu yüreğini. Sevgilisi kafeteryanın içinden koşturarak çıkmış, heyecanla karşılaşmıştı onları. Oracıkta ayaküstü yapılan tanışmada bir sorun yoktu. İki taraf da birbirini kabullenmeye hazır gülümsüyordu. Başını kaldırıp cam kapıdaki yansımalarına baktı. Pembe ve sarının ortasında koyu kahverengi bir leke. Bir anda içini serinleten pervane sustu, asfaltın ısısı yerden yükselip üzerine abandı sanki. Serseme dönmüştü. Gözünü cam kapıda yansıyan görüntülerinden

alamıyordu. Daha masaya ulaşmadan, olduğu yerde ter içinde kaldı. Tanışıp anlaşsınlar diye dua ettiği iki insan arasında “merhaba” dedikleri anda uçuşmaya başlayan gençlik rüzgârı, ondan yana esmedi bir türlü.

Kızı yaptığı şeyin farkında değildi. Güneşe batmış, metal ısıltıları yayan masada, güldükçe ortamın havasını, ışığını çeken, sonra bunu katlayarak yansıtan, pembesi koyulaşan bir çiçeğe dönüşüyordu. Onun yanında kendini, dibinde sigara söndürülen, ışık vurdukça tozu daha da ortaya çıkan, kalın gövdeli bekleme salonu bitkileri gibi hissetti. Kafeteryanın en loş, en gölgeli yerlerine çekilip, üstüne rastgele geçirdiği kahverengi bol penyeyi kabuk gibi yolmak istedi. Böylesine önemseydiği tanışmayı geceden gün ortasına çektiğine çoktan pişman olmuştu. Geceyi; loş ışıkla sarılı mekânları, onların makyajı kusmayan, yaşı saklayan sırdaşlığını hatırladı özlemle.

Kızıyla sevgilisinin masaya saldıran öğlen güneşini, çevresi henüz kırıxmamış gözlerini hafifçe kısarak ve gülümseyerek uysal bir köpeğe dönüştürmelerini izledi kıskançlıkla. Onların yüzünde, ellerinde oynarken yumuşayan sarı ışığın kendisinden tarafa dönünce sivrilen, parlayan dişlerini sadece o gördü. Öyle diken diken bir dinleme hâlindeydi ki, sorsalar ışığın hırladığını bile söylerdi.

Saçlarının kaskatı bukleleri dışında darmadağın olmuş, gözlerinin dolduğunu saklamak için güneş gözlüğünün arkasına çekilmişti iyice.

Nefret ediyordu gün ışığından. Hiçbir zaman keyif almadı erken kalkmaktan, gündüz sevişmekten, deniz kenarında güneşlenmekten. Hep çok ağladığı, uykusuz, umutsuz olduğu gecelerin fotoğrafı gibiydi aydınlıkta duruşu. Bütün iltifatlarını gece alan kadınlardandı o. Gençliğinde bile en hazır hâli gün ışığına değdiğinde dağılıveriyorken, bu yaşta, üstelik güzel görünmeyi bu

kadar istediği bir anda, bunları hesap edememiş olmasına bir kez daha yandı.

Masadakiler iyi anlaştıkları için onun adına da rahatlamış, olur olmaza gülerken, kafeteryanın açılıp kapanan kapısında giydiği her şeyi yeniden gördü. Yakasında “Yaşlı”, “Yorgun”, “şişman” etiketleriyle. Düşman olduğu öğlen güneşinin altında, öz güveni kılıçtan geçirilmiş hâlde acı içinde oturup bekledi. Kalktıklarında, bir daha böyle yakalanmayacağına yemin etti.

Bu sabah yemini muska gibi dilindeyken, kızı dola-bın derinliklerinde saklı duran kırmızı elbiseyi yatağının üzerinde görüp, hafta sonu üçünün birlikte gideceği d-ğn için olduğunu ğrendiğinde:

“Yok artık!” demişti gözlerini kocaman açarak, “Ciddi misin?”

Nesli’nin iki gündür asık olan suratı iyice karardı. Kız, annesine bakınca olayın ciddiyetini anlamış, yine de son vuruşu yapıp çıkmıştı odadan:

“İnsaf ya, nasıl gireceksin bunun içine?”

“Gr bakalım nasıl giriyorum,” diyerek ty bütün gücüyle kırmızı elbiseye bastı Nesli. Esnemesini istediği yerde kocaman bir çukur açıldı, ikinci şerit yerine.

Enine Bir Dünyada Aysel

En uçtaki masada oturuyorlar. Adam hızlı hızlı konuşuyor, Aysel dinliyor. Röfleli dalgalarla çevrilmiş yüzü, duyduğu her sözcükle genişleyip, uzayan suskunlukla toplanan bir denizanasına benziyor. Masaya eğilse de kısalıyor sanki aralarındaki mesafe. Dört yıl altı ay on sekiz gün boyunca; öperken, konuşurken, gülerken nefesini yüzünde hissettiği ağız, mağaranın karanlık girişi gibi yankılayıp duruyor ayrılık kelimelerini. Aysel anlamıyor söylenenleri.

Kafasının içinde bir rüzgâr. Hem sığındığı, hem sırtlandığı baba evi, beş kuruş yardımını görmediği eski kocası, tek başına büyüttüğü oğlu, canını çıkarırcasına çalıştıran mağaza müdürü bir yana; kaçamak buluşmalar, unutulmuş doğum günleri, bekâr evleri, kimlerle paylaştığını bilemediği kirli yataklar diğer yana savruluyor

tecrübe raflarından. Cevabı bulmak için kaldırıp, tekrar tekrar bakıyor dökülenlere. Daha dün “Senin gibi kadın bulunmaz,” diyen adamın, onu böyle bırakıvermesini açıklayacak şey yok elinde. Bir sürü soru kuşu dudaklarının ipine dizilince, ürkütmekten korkup sımsıkı kapatıyor ağzını.

“Görev bu gitmem gerek ama sana gel diyemem Aysel.”

“Diyemez misin? Demez misin?”

“Demem.”

Sessizlik. Gülüşünden kalanlar yanaklarının tombul-luğuna gömülüp izini kaybederken, başını kaldırıp adamın gözlerine bakıyor. Bir çift keski, gri ışıklar saçarak iniyor umudunun son dallarına.

“Kırdım seni ama durum bu.”

“Kırılmadım. Yok.”

Telaşla toplanıyor Aysel. Eteği toplanıyor. Gökyüzü. Deniz kıyısı. Yan masalar. Kocaman bir top oluyor söylenler. Adam ağzını her açtığında yükselip yüzünün cam perdesinde patlıyor top ardı ardına. Her şey dağılıp eski yerini alıyor sonra.

Uzakta bir gemi, karşı kıyının insanlarını bu tarafa getiriyor. Rüzgâr deniz kokusunu. Bu buluşma, çoktan kararı verilmiş ayrılığı.

“Bir çay daha alalım mı, içimiz ısınsın ha?” diyor adam. Ellerini ovuşturuyor. Konuşmanın en korktuğu kısmını frene basmadan geçmiş, her şeyi geride bırakmış olmanın rahatlığı var yüzünde. Aysel’in dili kırık bir kürek. Atıldığı çukurdan ulaşamıyor adama. Çıkmak için elini uzatsa buz gibi bir bakışa takılıyor. Sıcak bir şeyler iyi gelir sanıyor bu yüzden. Bir bardak çay mesela.

“İçeyim bari. Ama sonra kalkayım.”

“Biraz daha kal” demiyor adam. Başını sallayıp yaslanıyor geriye. Aysel hâlâ soramıyor “Neden” diye.

Anılarını kımıldatıp duruyor onun yerine. Birbirinin üstüne binmiş hâllerine bakıyor geçmiş günlerin. Akli karışıyor. Hangilerini yaşadı, hangilerini geçirdi içinden. Anılar da dura dura kendi anılarını yaratıyor, henüz bilmiyor bunu.

“Evlenmeni istiyorum. Böyle sevgili falan, oyalanma bence.”

Adam ısrarlı. Çekip gitse de, Aysel’in hayatında yokluğunun dışında bir şeyler olsun istiyor. Şimdiki zamanda olsun. Evlensin sonra isterse ölsün. İsterse ya da istemezse mutsuz olsun. Ama adı anılmasın yaşanacak kederde. Açtığı çukuru kuru sözlerle örtme çabası bu yüzden. Aysel’in eli midesinde. Böyle bırakılmanın, acıdan çok bulantı yarattığını yeni öğreniyor.

“İyiliğin için söylüyorum biliyorsun, kadın başına...”

“Biliyorum, sağ ol.” Susuyorlar. Adam uzaklara bakıyor, Aysel kırılan yeri ayaklarıymış gibi masanın altına.

“Hâlâ arkadaşsınız, değil mi?”

“Öyleyiz tabii.”

“Kalkalım” diyor adam, Aysel onaylıyor. “Ayrılalım” diyor onaylıyor. Kendine çıkmayan yollar üzerinde, Aysel sürekli oyalanıyor. Karşısındakinin sıkıldığını gördükçe utanıyor anlamamasından. Acıyor adama. Oflayıp puf-larken değişen yüz çizgilerini bakıp, yükü azalsın diye bavulun bir ucundan tutmak istiyor. İçinde kendi cesedi.

Adam kabalığına tezat nasıl da incelmış görünüyor gözüne. İp gibi. İğne gibi. Boyuna çizgili bir gömlek. Boyuna çizgili kaslar. Uzun. Gidebilir. Yürüyebilir uzun süre. Bavul taşıyabilir. Adamın yanında enine bir dünyada Aysel. Enine dilimlenmiş. Her dilimin arasına yapılacaklar yerleştirilmiş. Hazmedilip sabredilecekler. Öyle ağır ki şimdi Aysel, sandalye esniyor altında yaşlı bir eşek gibi. Sandalye plastik. Boyuna çizgilerle dilimli. Işık geçiyor içinden. Aysel çökmeseydi üzerine, sandalye de belki

uçacaktı adamla birlikte. Adam nde, sandalye peşinde. Aysel yerde. Olduğu yerde.

“Seni şuradan bindirsem? İyice geciktim çünkü.”

Titreyip duran belediye otobüsünün camından bakar-ken, kim gitti kim kaldı karışıyor aklı Aysel’in. Eli cama yapışmış, gözü adama. Adamın gözü çoktan gideceği yolda. Veda bir şeyi paylaşanlar arasında oluyor belli ki. Açılmış eli havada şimdi. Huzursuz bir kuş gibi. Adamın sıkıntısı yok. Aysel konmadı, kırmadı. Dal sarktı, Aysel kalktı.

Eksik Bir Şey mi Var Hayatımda?

Dönüp duruyor odanın içinde. Her gidiş gelişte, yerdeki ağzı açık üç bavula bir şeyler koyuyor. Yatağın üstü ütülenmiş çamaşırlarla dolu. Dudakları oynayıp duruyor ama sesi çıkmıyor. Fişteki ütünün odaya doğru salıverdiği buharlı nefesi duyuluyor sadece. Azıcık otursa azalacak sanki kızgınlığı. Ot tutmuş dana gibiyim, diyor ütüü bırakıp şifonyerin çekmecesini açarken.

“Bitmedi mi hâlâ anne ya!”

Eli belinde doğruluyor Hacer. Ne var, der gibi bakıyor kapı eşiğinde duran büyük oğluna.

“Uykumuz geldi, ne olsun?”

“Geldiyse kaçırmayın paşam, ben sokağa priz çeker orada devam ederim, serilin siz anneciğim.”

“Ben öyle giyerdim, yapmasan da olurdu” diyor oğlan, gözü telefonunda.

Tek paçası ütülenmiş pantolonu kapıp fırlatıyor odanın ortasına. “Al madem böyle tep bavuluna!”

“N’oluyor anne ya, kafayı yedin iyice!”

Duymazdan geliyor. Eğilip alıyor pantolonu attığı yerden. Oğlan söylenerek gerisin geri dönüyor.

“Babanı kaldır da bir işe yara madem!” diye sesleniyor ardından. “Devrildiği yerden doğrulup içeri yatsın bir zahmet. Hiç çekemeyeceğim sonra oram buram tutuldu diye sızlanmasını. Nasıl olsa kör karanlıkta sökecek yatağımızdan. Bunca saat ayakta olan kendisiymiş gibi sallayacak suratı hadi, hadi diye. İki lokmayı da dizecek boğazımıza.”

Oğlan çoktan salona geçmiş, kardeşine yaklaşma hey-heyleri üzerinde işareti yapıyorken, Hacer dönüp radyoyu açıyor. Sunucu iyice incelttiği sesiyle, programa bağlanan dinleyiciye “Bekleteceğiz sizi” diyor. Mikrofon kendisine yöneltilmiş gibi radyoya bakıp, kaldığı yerden söylenmeye başlıyor yine.

“Sorsan, bekletmeyelim yaşlı kadını, bir an önce bulalım yolumuzu, der. Yalancı.”

Çorapları çantaya atıp, kahvaltılıkları gözden geçirmek için buzdolabına yöneliyor. Senin ananın tek yaptığı iş bu değil mi zaten? Kışın başında beklemeye başlamıyor mu yaz tatilimizi? Üç ay öncesinden sormuyor mu, kaçta çıkıyorsunuz yola, diye.

Buzluktan tereyağını çıkartıp, ütünün başına dönüyor yine.

Kaç mola yeri geçiyoruz, bir yudum şey geçmiyor boğazımızdan. Erkenden kavuşup dizine mi yatacaksın sanki. Atacaksın bizi eve, dolaşacaksın kendin gibi miskin arkadaşlarının inini, kovuğunu. Oğulların da sinek gibi yapışacaklar telefonlarına, kıymetli ananla ben mut-fakta, olmadı salonda, ama ille onunla ben, yan yana, koyun koyuna.

Kayınvalidesiyle geçireceği bir ayın sıkıntısı kâbus gibi çöküyor yüreğine. Kolonyayı yüzüne boynuna döküp bir gömlek daha koyuyor ütü masasına.

Ensemden ayrılmaz artık. Maazallah yalnız nefes al-sam, iyi gelir elime koluma, şifa olur derdime tasama. Ben bilmiyor muyum niye yapıyor paçama. Onca zaman biriktirdiği laflarını çarpacak tek tek. Hacıyatmaz olsan duramazsın karşısında. Sanki sağır olan benim, öyle de bağılıyor mendebur, suya soksan kafanı kurtulamazsın bet sesinden.

Ütüye su ekleyip, ilk yardım çantası olarak kullandığı torbaya ağırlı kesicilerle, yanık merhemini atıyor.

Yok, Recai kilo mu vermişmiş, yok, üstü başı dökülü-yormuş. Yeter be kadın! On beş yıl oldu bitmedi hesabın. Bana kalsa koyardım götü boklu oğlunu evinin avlusuna ama bende de var iki tane. Suçum senin dul kaldığın yaşı-ta olup, başımda bir herifin olması mı? Kimselere yakıştı-ramadığın oğlunu senden dinlemekten aşındı kulağımın zarı.

Salondan kocasının sesi geliyor. Uyanmış belli. Buruş-turuyor yüzünü.

Bazen bu kim diyorum. Bu, kokan ağzı, ekşi yüzüyle her sabah benim yatağımdan kalkan adam mı yapmış dediğin onca şeyi? Bak sen! Benim bir çiviye düzgün çakamayan beceriksiz kocam meğer dağı taşı delen civan mertmiş. Ne lafının ne gözünün ayarı var. Bir dur artık! Bak oğlunun kalıbına da söyle, ne koydun fırına ne çıktı tepsiden?

Bir türlü ütü tutmayan gömleği çekiştirip fırlatıyor çamaşır selesine.

Sana kalsa cevap hazır tabii, doğru dürüst karısı olsa yüzü güler aslanının. Bir zahmet deyiversen kadın olmanın doğru dürüstü nasıl olur? Hem de otuz yıllık dulluktan sonra bile bunu hatırlıyorsan, bir zahmet!

Eline attığı dökülüyor sanki. Düşürdüğü gömleği alıp, koyuyor yeniden ütü masasına.

Düşmedin gitti yakamızdan tövbe Allah'ım! Nereye kaçsam kurtulamadım dilinden. Sabah akşam elin telefonda, musluk aktı Recai, komşu yan baktı Recai. Ne gecen belli ne gündüzün. Amenna, dünyadaki tek varlığın oğulların ama küçüğü arayabiliyor musun bakalım? Esra Hanım izin verir mi o telefonun zırt pırt çalmasına? Cebini de kapatıverir yüzüne çat diye, kurur kalırsın öyle. Ama Hacer salaktır, Hacer ses etmez. Ezilir büzülür, açmaz ağzını. Siz öyle vır vır konuşun, Hacer içine atar, yutar hepsini.

“Bütün annelerin ellerinden öperim” diyor sunucu. Bütün anneler...

Annesinin yüzü yarısı ütülenmiş beyaz gömleğin üzerinde görünüp kayboluyor bir an.

Ah be annem, gözünün içine bakar böylesi, evine de sahip çıkar, dedin yaktın başımı. Şimdi yaşasaydın da görseydin bakan var mı kızından yana? Der miydin yine, iyi nasip, diye? Söküp alamazdın anasının elinden iki bayramdan birinde yeminle. Azıcık açsam ağzımı, idare et be kadın, diyecek yine, o yaşlı, ne kaldı ömründen? Benim ömrüm ne oluyor peki? Ben gençleşiyor muyum sabahtan akşama? Beni kim idare edecek, kim dinleyecek? Daha lafım bitmeden ayakkabısını giyen sen mi duyacaksın beni? Hep, sonra konuşuruz Hacer, sonra söyle Hacer. Ne zaman de hele, yaşlanınca mı? Anan olsa tek satır unutmaz, biriktirdiğinden on yıllık gazez çıkar, bende biriken anca beni dert sahibi yapar. Öyle sersem sepelek bunar kalırım ben!

Bodrum'dan aradığını söylüyor, radyo yayınına bağlanan biri. Sunucu şehirde sıkışıp kalmak üzerine sızlanıyor, sitemli şuh bir sesle.

Seneye de gidemeyelim o kampa, gerilsin önümüze yine, koparmaz mıyım kıyameti, görür o! Kimin dulluğu,

kimin kulluğu nasılmış, konuşuruz o zaman. Kolaysa engel olsun bu sefer de. Hadi bakalım!

Ütölenmiş olanları bavullara yerleştirirken, çalmaya başlayan şarkıyı fark ediyor birden.

Eksik bir şey mi var hayatımda? / Gözlerim neden sık sık dalıyor?

Eksik bir şey mi var hayatımda? / Gökyüzü bazen ciğerime doluyor.*

Dalıp gidiyor eli ağzında, güzelim sese. Tıkıştırdıkları hayatının toplamıymış gibi umutsuz bir ifadeyle bakıyor üç bavula.

Kalksam duraktan dolmuş gibi / Arka koltukta unutulmuş gibi

Terliklerimle gelsem sana / Sonunda aşkı bulmuş gibi.

Şak diye elini alnına vurup ayakkabılığa yöneliyor.

“Gene dağıtmıştır ona buna, bir çift bile kalmamıştır ortada,” diye yükseltiyor sesini. Ütü, bir kez daha salıyor nefesini bıkkınlıkla.

* Eksik Bir Şey- Ezginin Günlüğü- Söz/ Müzik: Nadir Göktürk

Karıncanın Boyu

“Şışirdin içimi yemin ederim ya! Deseydin pezevenge methiyeler düzeceğiz, çıkmazdım evden.”

Sesi sinirden titriyor. “Sana gel demedim kızım.” diyorum sakince. “Takıldın peşime madem, ne duyarsan katlanacaksın.”

Bir sigara yakıyor. Başını yana yatırıp, bezmiş annelerin yılgın bakışıyla süzüyor beni. Kaşlarımı kaldırıp ona bakıyorum ben de. Bence şirin görünüyorum. Pes ediyor. “Git nereye atacaksan at, ben mezeleri söylüyorum hadi” diyor. Sigarasının dumanıyla çizdiği yol havada asılı kalıyor öylece.

Kımıldamıyorum. Bir yorgunluk çöküyor üzerime. Üç dört metre ötemizde akşam güneşiyle harelennen suya bakıyorum. Alyans avucumun içinde. Nehrin kıyısına inmektense oturduğum yerden fırlatıvermek geçiyor

içimden. O uzaklık için kolu kaldırıp epey geriye atmalı. Garip görüneceğim, kesin. Dönüp bakacak herkes. Garsonlar masadan bir şeyi attığımı sanıp daha sık kontrol edecekler bizi.

Ama öncesinde; göstere göstere yerdeki çakıl taşlarından birini alsam, sonra onu savurur gibi yapıp avucuma sakladığım yüzüğü fırlatsam biter bu iş. Pratikte tamam ama bunun adına “Suya Gömme Töreni” diyorum kaç gündür. Atıp kaçmak olmaz. İffet’i delirtmek pahasına kıyıya kadar inip, bir iki güzel mısra ile suya usulca bırakmak istiyorum yüzüğü. O bunu romantik değil hastalıklı buluyor. “Adam canına okudu, sen yine de süslü cümleler kur, artistik hareketler yap, pes yani!” diyor gözlerini devirip.

Hâlâ oturduğumu görünce “Kaç yıldır çekiyorsun sen bu adamı Gökçe, hı annem?” diyor kışkırtmak ister gibi. Altı yılı geçti, o da biliyor. “Gelip gidip aynı taşa vurdun kafanı. Cümle âlem öğrendi ne mal olduğunu, sen tıkadın kulağını oturdun. Onu da geç, terk ediyorsun şükür diyoruz, herif kim bilir hangi izbede kumar masasına çökmüştür çoktan, sen de karşıma geçmiş bu müsveddeyi temize çekiyorsun. Adam canına okusun, sen su ile arındır puştı, ne âlâ iş ya!” Nehrin sesi artıyor sanki ya da ben İffet’i dinlemiyorum artık.

“Sen inanmasan da, o beni kendince sevdi ”diyorum birden. Neden öyle söyledim bilmiyorum. Kızdırmak için olabilir ya da içimden konuşuyordum yine. Garson buzu bıraktığı hâlde oyalanıyor. Konu ilgisini çekmiş olmalı.

“Canımı yakmayı o da istemezdi, elinde değil.”

Cini tepesine çıkıyor. “Tabii ya! Aldatırken, paranızı çar çur ederken tek derdi seni incitmemekti, saftirik misin nesin!”

Bir karınca masa örtüsünün ortasında durmuş bana bakıyor. Beyaz ketenden bir ovada yönünü kaybetmiş

sanki. Alyansı küt diye bırakıyorum önüne. Donup kalıyor. İstese dolaşabilir etrafını ama kımıldamıyor. Karar vermenin ne kadar zor bir şey olduğunu biliyorum sayın karınca. İnsanın uykuları kaçır, ağzı kurur. Bir ateş basar. Karıncaların terleyip terlemediği takılıyor aklıma. İffet'in cevap bekleyen gözleri olmasa araştırırdım ama bir şey söylemem gerek, biliyorum.

“Nasıl zor bir çocukluğu olmuş hatırlasana” diyorum. Sesim sönük, beni bile ikna etmekten aciz.

“Ne varmış çocukluğunda?” Kaşının biri kalktığı yerde donmuş gibi. Böyle baktığında neyi tartsam hesabı tutturamayacağım eğri kefelere benziyor. Alyansı karıncanın önünden çekiyorum. Telaşla masanın sağ köşesine doğru koşturuyor. Neden diğer taraf değil? İçgüdü mü? Gittiği yönün doğru olduğunu nasıl biliyor?

Aklım karıncada ama cevap yetiştiriyorum. “Anlattım ya sana, babası kumarbazın biriymiş diye. Adam evi terk ettiğinde iki yaşında bile değilmiş garibim, hem...”

“Sen kendi yaralı çocukluğuna bak. Bahane edip canına okudun mu birinin?” diye kestirip atıyor. Boş sürahiyi kaldırıp sallıyor sonra. İki garson aynı anda fırlıyor, birinin elinde ekmek sepeti. İffet gibi tek hareketle masaya su ve ekmek yağdırabilmek isterdim ben de. Karıncaları düşünüp boş boş bakıyorum onun yerine.

“Senin çocukluğun az ızdıraplı ise, etrafına bak. Doğan’a ne dersin? Babası yıllarca kemerle dövmüş bütün aileyi. Her Allah’ın günü! Adam o enkazdan nasıl güzel bir baba olarak çıkmış, hayran oluyor insan. Acıdan ille acı doğmaz anacığım. Kötüyü de alır iyi bir şey için kullanırsın.”

“Seçme şansısı olsaydı o da...” devam edemiyorum. Karınca tekrar masanın üzerinde. “Aptal!” diyorum, “niye geri geldin, yedi yıl mı lazım sana da?” Yüzüğü donup kaldığı yerin üzerine kapatıyorum. “Şimdi dönüp dur bakalım içinde, aptal.”

“İltifat gibi yemin ederim şu adama yaptığın.” diyor İffet. Karıncanın farkında bile değil. Yüzü asık, bardağının içinde buz kaskatı.

“Sana uymayabilir ama benim veda törenim böyle.” diyorum. Hevesimi çoktan kaybettim yapacağım seremoniye ama bilmesi gerekmez. “Ben suya gömüyorum yaşadığım yedi yılı, kime ne? Kötü olan kısım akıp gitsin, geride güzellikler kalsın istiyorum.” Konuştukça kendim bile ikna olacağım neredeyse ama bırakmıyor.

“Bu adamdan anca çamur çöker dibe, bekle sen” diyor alaycı bir sesle. Yüzüme baksa ne kadar bozulduğumu anlayacak ama salatayı karıştırmaya devam ediyor konuşurken. “Ama senin huyun bu, bir tornavidayla dikiyorsun böyle boktan, arıza adamların karşısına, yedi yıl kurcala ki düzelsin.”

Birden kalkıyorum. Sandalyem düşüyor geriye. Kızgın değilim sıkıldım sadece. Elinde çatalla bakakalıyor. “Bari kendimi de atayım suya, sen de kurtul ben de İffet ya!” Yüzünün rengi gidip geliyor. Evden çıktığımızdan beri ilk kez üzgün olabileceğimi anlamış gibi bakıyor. Cümle haddini aştı biliyorum. Gözleri dolmaya başladı bile. Korkusunu görünce içim acıyor.

“Merak etme İfo, balığımı yemeden bir şey yapmam kendime.” diyorum sırtarak. Rahatladı ama gülüşü yine de temkinli. “Tamam be ya, kusuruma bakma işte!” diyor, sesi mahcup.

“Fırsatını bulunca anneme dönüşüveriyorum, elimde değil. Ne bileyim, adam seni bu kadar üzmüşken, öyle törenle, şiirle yüceltiyorsun sayıp delleniyorum kendimce.”

Yerinden kalkıp sarılıyor. “Ne istiyorsan öyle olsun, istersen şiir kitabı oku. Burada bekliyorum ben, hadi git.”

Onaylanır onaylanmaz “Suya Gömme Töreni” geride yedi yıllık çürük bir iskelet bırakarak ufalanıyor

önümde. Saçma bir inattı biliyorum ama biraz daha kalırsak böyle ağlayacağım. Toparlanmak lazım. Masanın üzerindeki yüzüğe uzanıp “Balıkları söyle, hemen gelirim ben” diyorum. Karınca yok ortada. Altını üstünü, masanın kıyısını köşesini araştırıyorum. Yok. Az önce masanın ortasında sıkıştığı alyansın içinden nereye gideceğini bilemeden yüzüme bakan o bücür, boyunun kaç katı altın dağını aşıp gitmiş işte. Gözlerim ışıldıyor. “Başarmış” diyorum. Sanki ben eğittim hayvanı, bir gurur üzerimde. “Kim?” diyor İffet. Az önceki sarılmanın şefkati ses tellerinde titreşiyor. “Bizden biri boş ver” diyorum. Anlamalı bir şey söylemişim gibi sallıyor başını. O anda çınar ağacının tepelerinden bir şey küt diye iniyor salata tabağının yanına. Fındık bu! “Biri rızkını düşürdü” diyerek dallara sinmiş şaşkın bir sincap arıyor gözlerim. “Suya bıraksaydı” diyor İffet gülerek “ardından şiir de okurduk. Bu fındığın kabuğunu doldurmasa da yedi yılımız...” Susup dudaklarını ısıyor. “Kopsun bu dil valla, değil mi?” diyor. Gecenin başından beri ilk kez beraber gülüyoruz. Aynı anda suyun üstüne çıkmışız gibi bir ferahlık geliyor üzerimize. “Atmayacak mısınız?” diyor gözü yüzükte. Kötü bir şey söylememek için kendini tuttuğu belli.

“Vazgeçtim” diyorum salatanın suyuna ekmeğimi bapnıp. “Niye atıyorum ki hem? Eşek kadar altın. Satalım çıtır çıtır yiyelim biz bunu.”

“Yemin et?” diye çınlatıyor ortalığı. Gözleri yirmi yıl önce okul kantininde nasıl bakıyorsa öyle.

“Valla” diyorum, neşem yerinde. “Yalnız tören şart. Tezgâhın önünde bir iki dize okuyup ‘seni bu tartıya bırakıyorum’ demezsem gözüm açık gider. Var mı törene müdahale etmeyecek, dükkânı benim için azıcık kapalı tutacak, tanıdık bir kuyumcu?”

“Kaç dakika lazım sana?” Eli cep telefonunda, bağlan-tıları hemen kuracak belli.

“On dakika yeter.”

“O iş bende, tamam.” diyor, masanın altındaki kediyi beslemek için uzanırken. Hayvan yattığı yerden bir iki hamle yapıyor ama bir türlü yakalayamıyor peyniri. “Sincabı fındık düşürür, kedisi peynir tutamaz. Bunların hepsi akşamdan mı kalmış ne?” diye gülüyor İffet. Sıkıntının gömülüp gittiği sular gibi ısıldıyor yüzü. “Karıncayı katma,” diyorum kadehimi kadehine vurup. “O boyunu çoktan aştı.”

HASİBE ÖZDEMİR

BU KARDAN ADAM OLMAZ

Tanrı sanki yazgımız sadece bizim elimizden çıkmış gibi sokağımızın yaslandığı cümlelere şöyle bir bakmış, edebî olmadığına kanaat getirip okumadan kapatıvermişti “Gecikmiş Adalet” kitabını üzerimize. Artık tek kelime düşmeyecek sanırken payımıza, sokak kendi kaleminden demirden yontmuş, son satırı yazsın diye, güvercin besleyen, mobileti ile kulak zarlarımızı baştan sona çizen Çorumlu Ekrem’in ortanca oğlunun eline vermişti. O da; bir akşamüstü, sırf güvercinler bahçesine pisliyor diye ağzını açan Kemal amcaya şöyle bir bakıp, elindekini cevap niyetine indirivermişti tepesine.

*

Delinmiş parmak uçlarına bakıyor şimdi. Kırılmış tırnaklarına. Küskün bir ifadeyle kıvrılmış dudakları. Eskiden dalağının olduğu yeri yokluyor durmadan. Keşke örtebilse içini yakan her şeyi böyle bir sargı beziyle. Ama olmuyor. Elinden diline, dilinden yüzüne bulaşıp duran acısı, gözlerinde tünüyor şimdi. “Geçmiş olsun,” diyen kadınlara bakıyor yattığı yerden, geçip gidemiyor. Çıkış yok. Bu odadan, bu acıdan.

HASİBE ÖZDEMİR

monokledebiyat

/monoklkitap

18 KDV'den muaftır.

ISBN: 978-605-69798-9-7

9 786056 979897

www.monoklkitap.com